

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทำวิจัยเรื่อง ศักยภาพและความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอ่างทอง ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาบูรณาการสรุปเพื่อใช้เป็นแนวทาง ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลและการถ่ายโอนการศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.2 บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอ่างทอง
 - 1.4 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วน

ตำบล

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมขององค์กร
 - 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษา
 - 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษา
 - 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
 - 2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของท้องถิ่น
 - 2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
 - 2.9 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา
 - 2.10 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดองค์กร
 - 2.11 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
 - 2.12 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 2.13 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
 - 2.14 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ
 - 2.15 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดองค์กรแบบระบบราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

16

- 2.16 ทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาองค์การและการบริหารตามแนวพฤติกรรมศาสตร์
- 2.17 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดองค์การแบบระบบ
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

มันส์ อุดม (2549 : 9-10) ได้สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2537 ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 หมายถึง ตำบลตามกฎหมายว่าด้วย ลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยบริการราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งการยกฐานะสภาตำบล ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ว่าสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี มีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ทั้งนี้ การยุบองค์การบริหารส่วนตำบลจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลมีประชากรไม่ถึง 2,000 คน โดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ประกาศยุบให้รวมพื้นที่เข้ากับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น หรือหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น ดำเนินการได้ภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักนายกรัฐมนตรี (2545 : 14) ได้กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลที่มีรายได้เฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลังเกิน 150,000 บาท ให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน และคณะกรรมการบริหาร มาจากมติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหาร และสมาชิกอีก 2 คน เป็นกรรมการบริหาร

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 มาตรา 45 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

17

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2546 ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า คณะผู้บริหารในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2546 (พรวิศิษฏ์ วรวรณ. 2550 : 77) “มาตรา 58 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น” นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดตั้งครั้งแรกตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 สภาตำบลมีรายได้ย้อนหลังเกิน 150,000 บาท ให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็น โดยตำแหน่งหมู่บ้านละ 1 คน และให้มีสมาชิกจากการเลือกตั้งของราษฎรในหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และเลขาธิการองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน ทำหน้าที่บริหารงานฝ่ายสภานิติบัญญัติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในส่วนของกรรมการฝ่ายบริหาร กำหนดไว้ให้มีด้วยกันจำนวน 4 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกเป็นประธานกรรมการบริหาร 1 คน รองประธานบริหาร 1 คน กรรมการบริหาร 1 คน ส่วนเลขานุการกรรมการฝ่ายบริหารให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น โดยตำแหน่ง เมื่อหมดวาระของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุดแรก และให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยกำหนดไม่ให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นสมาชิกโดยตำแหน่งยังคงไว้เพียงให้มีสมาชิกจากการเลือกตั้งของราษฎรในแต่ละหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน เท่านั้น ต่อมามีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้เปลี่ยนคำว่า “ประธานกรรมการบริหาร เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล” ทั้งนี้ปัจจุบันมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกได้ไม่เกิน 2 คน และเลขานุการ 1 คน ซึ่งมีใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

18

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เลือกตั้งจากรายชื่อในแต่ละหมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน

1.2 บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2546 (พรวิศิษฏ์ วรวรรณ. 2550 : 72) มาตรา 46 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

สำนักนายกรัฐมนตรี (2545 : 17-18) ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะ มาตรา 16 ให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

19

13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 14. การส่งเสริมกีฬา
 15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
 17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
 18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
 19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
 20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
 21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
 22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
 23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
 24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 25. การผังเมือง
 26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
 27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
 28. การควบคุมอาคาร
 29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ประกาศกำหนด
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2546 (พรวิศิษฏ์ วรวรรณ. 2550 : 82-83) กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้
1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

20

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ตามความจำเป็นและสมควร

บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ บทบาทหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาร่างข้อบัญญัติ และควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อีกส่วนหนึ่งเป็นบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานพัฒนาตำบลให้เป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น โดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2542 มาตรา 16

หลักเกณฑ์การจัดขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

กำหนดหลักเกณฑ์ ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์การปรับขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีมติให้กำหนดหลักเกณฑ์ ดังนี้ (โพธิ์ทอง ใฝ่ตง. 2549 : 15)

1. ต้องผ่านเกณฑ์ด้านรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะกำหนดเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป หรือ

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะกำหนดเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาตั้งแต่ 6 ล้านบาทขึ้นไป

2. ต้องผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งหมด 1,000 คะแนน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ ต้องมีคะแนนตั้งแต่ 750 คะแนน ขึ้นไป และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ต้องมีคะแนนตั้งแต่ 500 คะแนนขึ้นไป โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์ ดังนี้

2.1 เกณฑ์ชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 150 คะแนน

2.2 เกณฑ์ชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 250 คะแนน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

21

2.3 เกณฑ์ชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำนวน 300 คะแนน

2.4 เกณฑ์ชี้วัดด้านธรรมาภิบาล จำนวน 300 คะแนน

อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคนและในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน

อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง(มาตรา 45)

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 48)

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

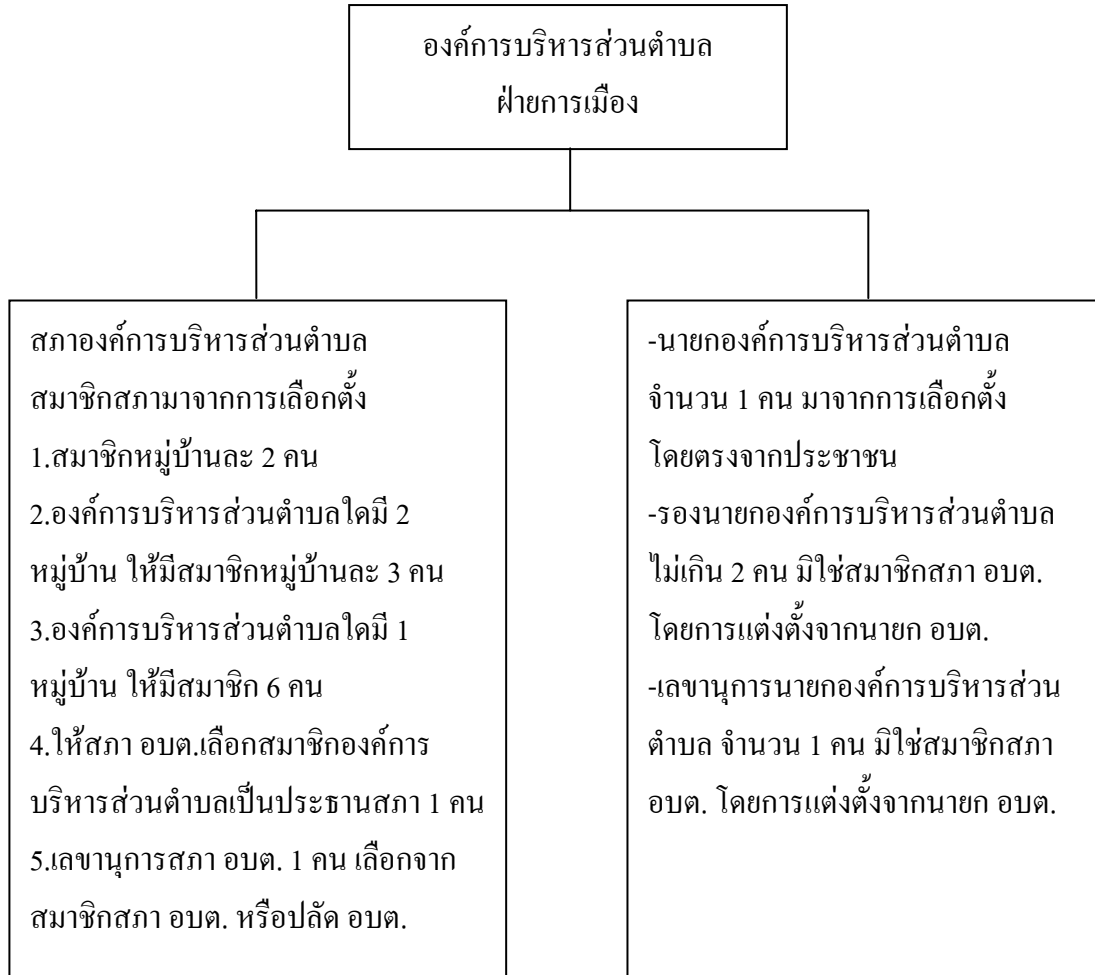
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา 46)

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

ภาพประกอบ 4 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2542 : 22

โครงสร้างส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของ องค์การบริหารส่วนตำบล และราชการที่มิได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดใน องค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการใน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

23

องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายแนวทาง และแผนงาน ปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้มีส่วนราชการภายใน ดังนี้

1. งานบริหารทั่วไป มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติตามแต่จะได้รับความสั่งโดยไม่จำกัดขอบเขตหน้าที่ เช่น ติดต่อนัดหมาย จัดงานรับรองต่าง ๆ เตรียมเรื่องและเตรียมการสำหรับการประชุม ทำรายงานการประชุมสภาและรายงานอื่น ๆ ทำเรื่องติดต่อกับหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ติดตามผลการปฏิบัติตามมติที่ประชุมหรือผลการปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าส่วนราชการ หรือมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมและบริหารงานหลายด้านด้วยกันและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกอง หรือส่วนราชการใดในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะ

2. งานนโยบายและแผน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายและแผนซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประสานงาน ประมวลแผน พิจารณาเสนอแนะ เพื่อประกอบการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนหรือโครงการ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและโครงการต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

3. งานกฎหมายและคดี มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณา วินิจฉัยปัญหา กฎหมายร่างและพิจารณาตรวจร่างข้อบังคับ กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง จัดทำนิติกรรม รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการทางคดี การสอบสวนตรวจพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับวินัย พนักงานส่วนตำบลและการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านี้มีลักษณะที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้ความชำนาญในวิชาการทางกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. งานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานรักษาความปลอดภัยของสถานที่ราชการ งานป้องกันและระงับอัคคีภัย งานวิเคราะห์และพิจารณา ทำความเห็นสรุป รายงาน เสนอแนะ รวมทั้งดำเนินการด้านกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยและสาธารณภัยอื่น ๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย งานตรวจสอบควบคุมดูแลในการจัดเตรียมและอำนวยความสะดวกในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5. งานพัฒนาชุมชน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน โดยปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น สืบรวจข้อมูลเบื้องต้นในเขตพัฒนาชุมชนเพื่อจัดทำแผนงานดำเนินการและสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของประชาชนประเภทต่าง ๆ แสวงหาผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้นำและเป็นพี่เลี้ยงกลุ่มในการพัฒนาชุมชน ดูแลส่งเสริมประชาชนให้มีความสนใจ ความเข้าใจ และความศรัทธาเริ่มในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นของตน ร่วมทำงานพัฒนากับประชาชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำและฝึกอบรมประชาชนในท้องถิ่น

6. งานอื่น ๆ ที่ไม่มีส่วนราชการได้รับผิดชอบ ได้แก่

ส่วนการคลัง ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการจ่าย การรับ การนำส่งเงิน การเก็บรักษาเงิน และเอกสารทางการเงิน การตรวจสอบใบสำคัญ ฎีกางานที่เกี่ยวกับเงินเดือนและค่าจ้าง ค่าตอบแทน เงินบำเหน็จ บำนาญ เงินอื่น ๆ งานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณฐานะทางการเงิน การจัดสรรเงินต่าง ๆ การจัดทำบัญชีทุกประเภท ทะเบียนคุมเงินรายได้และรายจ่ายต่าง ๆ การควบคุม การเบิกจ่าย งานทำงบทดลองประจำเดือน ประจำปี งานเกี่ยวกับการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้รับมอบหมายโดยให้มีส่วนราชการภายใน ดังนี้

1. งานการเงิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทางการเงินและบัญชี ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน รับเงิน เบิกจ่ายเงิน งานจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน และงานเก็บรักษาเงิน การรวบรวมรายละเอียด และดำเนินงานเกี่ยวกับการงบประมาณของส่วนราชการ

2. งานบัญชี มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการบัญชี การงบประมาณและการบัญชีทั่วไปของส่วนราชการ เช่น การตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญคู่จ่ายเงิน ลงบัญชี ทำรายงานการบัญชี งานการเงินและงบทดลอง งบแสดงฐานะทางการเงิน รวบรวมรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการขอจัดตั้งงบประมาณ รายรับ-รายจ่าย ประจำปี

3. งานจัดเก็บรายได้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และค่าเช่า งานพัฒนารายได้ งานทะเบียนควบคุมและเร่งรัดรายได้ และรายได้อื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจรับแบบแสดงรายการ คำร้องหรือคำขอของผู้เสียภาษีและค่าธรรมเนียม รับชำระเงิน เขียนใบเสร็จรับเงินและลงบัญชี จัดทำทะเบียนและรายการต่าง ๆ เก็บรักษาหลักฐานค่าธรรมเนียม และรายได้อื่น ๆ ออกหมายเรียกและหนังสือเชิญพบ ตรวจสอบและประเมินภาษี การเก็บรักษาและนำส่งเงิน เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัสดุทั่วไป ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหา จัดซื้อ การเบิกจ่าย การเก็บรักษา การซ่อมแซมและบำรุงรักษา การทำบัญชีและทะเบียนพัสดุ การเก็บรักษาใบสำคัญหลักฐานและเอกสารเกี่ยวกับพัสดุ การจำหน่ายพัสดุที่ชำรุด การทำสัญญา การต่ออายุสัญญาและการเปลี่ยนแปลงสัญญาซื้อหรือสัญญาจ้าง

ส่วนโยธา ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรวจ ออกแบบ การจัดทำข้อมูลทางด้านวิศวกรรม การจัดเก็บและทดสอบคุณภาพวัสดุ งานออกแบบและเขียนแบบ การตรวจสอบ การก่อสร้าง งานการควบคุมอาคารตามระเบียบกฎหมาย งานแผนงานปฏิบัติงาน การก่อสร้างและซ่อมบำรุง การควบคุมการก่อสร้างและซ่อมบำรุง งานแผนงานด้านวิศวกรรมเครื่องจักรกล การรวบรวมประวัติติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานของเครื่องจักรกล การควบคุม การบำรุงรักษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

25

เครื่องจักรและยานพาหนะ งานเกี่ยวกับแผนงานควบคุม เก็บรักษา การเบิกจ่ายพัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ น้ำมันเชื้อเพลิง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย โดยมีส่วนราชการภายใน ดังนี้

1. งานออกแบบและควบคุมอาคาร มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทาง สถาปัตยกรรม งานประเมินราคา งานควบคุมการก่อสร้างอาคารและงานออกแบบ ฝ่ายบริการข้อมูล และหลักเกณฑ์ งานบำรุงรักษาเครื่องจักรกลและยานพาหนะ ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการ ออกแบบ เขียนแบบ แก้ไขแบบแปลน อาคารสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น

2. งานก่อสร้าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานก่อสร้างและบูรณถนน สะพาน งานระบบข้อมูลและแผนที่เส้นทางคมนาคม งานรังวัด งานช่างโยธา

3. งานผังเมือง มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการร่าง เขียนแบบแปลน แผนผัง สำหรับการวางผังเมือง ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ทาง วิศวกรรม เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของพื้นที่และชุมชนในบริเวณเขตสำรวจเพื่อการวาง ผังเมือง รวมทั้งศึกษาสำรวจโครงการและนโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับ ภูมิภาคเพื่อประมวลเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ วิจัย และเพื่อใช้ในการจัดทำวางผังเมือง หรือเพื่อการแก้ไขป้องกันปัญหาต่าง ๆ ทางด้านการเมือง เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

4. งานประสานสาธารณูปโภค มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานการก่อสร้างอาคาร ถนน สะพาน ทางเท้า ท่อระบาย ทางระบายน้ำ เขื่อนและสิ่งติดตั้งอื่น ๆ ฯลฯ งานวางโครงสร้าง งานซ่อมบำรุงรักษา อาคาร ถนน สะพาน เขื่อนและท่อระบายน้ำ ทางเท้า งานควบคุมดูแลตกแต่ง สถานที่ งานประมาณราคา เกี่ยวกับการบำรุงรักษาทางเท้าและสะพาน งานควบคุมพัสดุ และงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. งานการประปา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการประปา เช่น การผลิตน้ำประปา จัดน้ำสะอาดบริการประชาชน บริการผู้ใช้น้ำของการประปา เตรียมน้ำประปาสำรองไว้เพื่อการ ดับเพลิง ตรวจสอบ ควบคุมรายได้ รายจ่าย พัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินของที่ทำการประปา เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และ ประเพณีอันดีงามของประชาชน การสนับสนุนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และทรัพย์สินต่าง ๆ เพื่อ ประโยชน์ทางการศึกษา จัดสถานที่เพื่อการศึกษ ส่งเสริม ทำนุบำรุงและรักษาไว้ซึ่งศิลปประเพณี ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมด้านภาษา การดำเนินชีวิต ส่งเสริมสนับสนุนการ เล่นกีฬา การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ โดยมีส่วนราชการภายใน ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

26

1. งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทางวิชาการศึกษา ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบบเรียนทุกระดับที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ ปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษา การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดและควบคุมพิพิธภัณฑ์การศึกษา การบริการและส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา เป็นต้น ส่งเสริม ทำนุบำรุงและรักษาไว้ซึ่งศิลปะ ประเพณี ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีท้องถิ่น วัฒนธรรมด้านภาษา การดำเนินชีวิต ส่งเสริมสนับสนุนการเล่นกีฬา การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2. งานบริหารการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวกับงานวิชาการ โดยปฏิบัติหน้าที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา และควบคุมมาตรฐานการศึกษาโดยวิธีการวางแผนการศึกษา การตรวจและนิเทศการประชุมสัมมนา การอบรม การพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียน การใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ทางการศึกษา การจัดเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติการศึกษา การทดลองและวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่ทางการศึกษา การวัดผลทางการศึกษา การประเมินผลการศึกษา รวมทั้งประสานงานในการดำเนินงาน ทางการศึกษา กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการสาธารณสุข อนามัย การป้องกัน และรักษาโรค การรักษาความสะอาด การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วางแผนประสานงาน คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่น รวมทั้งการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ และดำรงไว้ซึ่งสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิต โดยมีส่วนราชการภายใน ดังนี้

1. งานบริการสาธารณสุข มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเบื้องต้น การส่งเสริมสุขภาพอนามัย ซึ่งรวมถึงงานอนามัยแม่และเด็ก การสุขาภิบาล การควบคุมป้องกันโรค และทันตสาธารณสุข

2. งานควบคุมโรค มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคระบาด เช่น สอบสวนภาวะการเกิดโรคติดต่อ รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการเกิดโรค เก็บวัดติดตามเชื้อส่งตรวจ ให้การนิเทศงานทางระบาดวิทยาของโรคต่าง ๆ

3. งานส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพอนามัยของประชาชนให้มีทัศนคติและพฤติกรรมด้านอนามัยส่วนบุคคลที่ถูกต้อง มี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

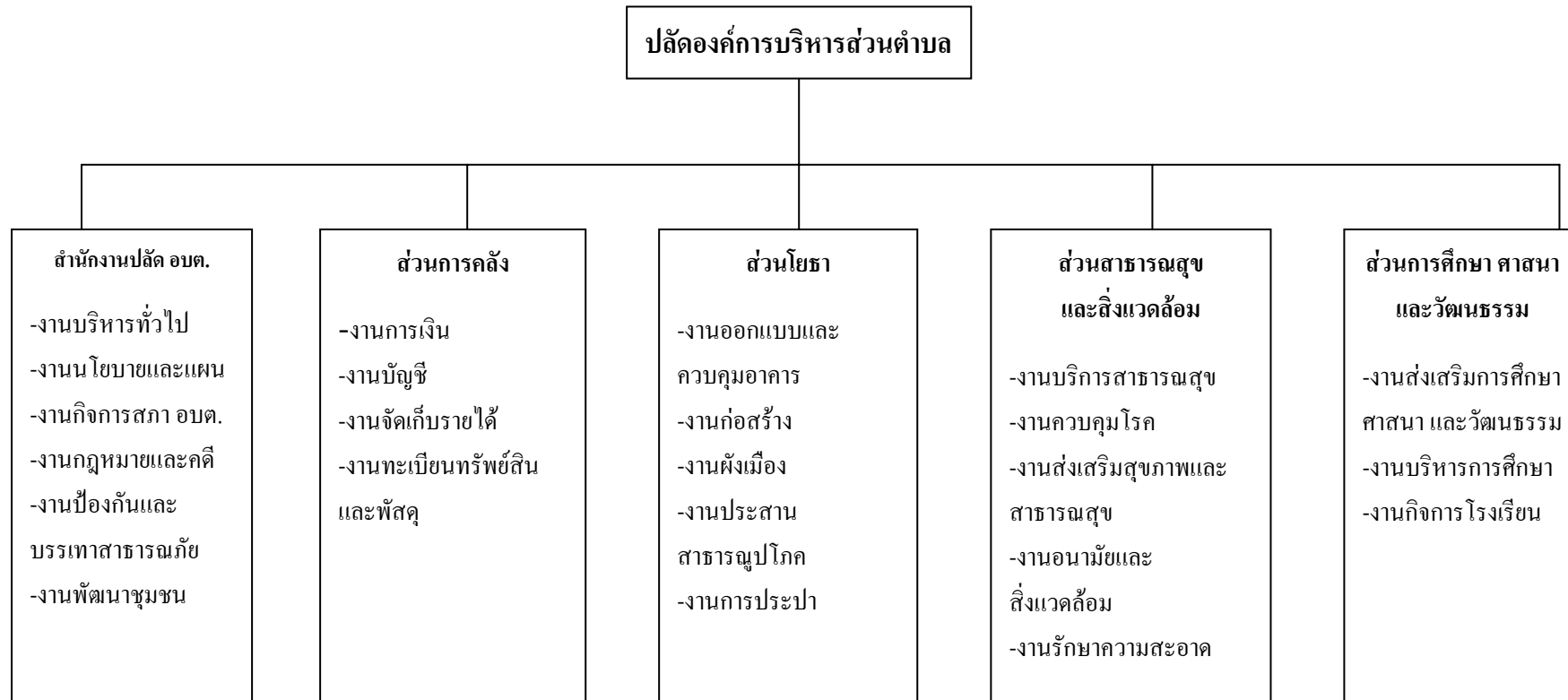
27

ความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ดำเนินการสำรวจสภาพเขตท้องที่ ปัญหาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานสาธารณสุขที่อยู่ในความรับผิดชอบ เช่น วางแผนปฏิบัติงาน กำหนดวิธีการดำเนินงานพิจารณาเพื่อฟื้นฟูทางวิชาการแก่เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข สนับสนุนเครื่องมือเครื่องใช้และเวชภัณฑ์ทางสาธารณสุข เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานสาธารณสุข

4. งานอนามัยและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการสาธารณสุข อนามัย การป้องกัน และรักษาโรค การรักษาความสะอาด การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วางแผนประสานงาน คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรป่าไม้ ดิน น้ำ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่น รวมทั้งการจัดการและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

5. งานรักษาความสะอาด มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหาและปรับปรุงแหล่งน้ำ ควบคุมคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ในชุมชน การจัดเก็บทำลายสิ่งปฏิกูล มูลสัตว์ ขยะมูลฝอยที่ถูกต้องลักษณะ การกำจัดและแก้ไขน้ำเสีย การจัดอาคารสถานที่ให้มีแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั่วไป การป้องกันเหตุรำคาญ และควบคุมสถานที่ผลิตและจำหน่ายอาหารตามหลักการสุขาภิบาล

ซึ่งส่วนงานต่าง ๆ ดังกล่าวสรุปได้ดังภาพประกอบ 5 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

29

1.3 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอ่างทอง

จังหวัดอ่างทองแบ่งการปกครองเป็น 6 อำเภอ มีองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 50 แห่ง ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง 30 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จำนวน 20 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง จำนวน 30 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าถึงแม้จะเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตจังหวัดอ่างทองเหมือนกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันในหลายประการ ทั้งรายได้ รายจ่าย งบประมาณ และการจัดการศึกษาตามประเภทและระดับต่าง ๆ ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัวจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลคลองวัว อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 5 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,154 คน มีพื้นที่ 8.34 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,456 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัวมีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 18 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ เจ้าหน้าที่พัสดุ นายช่างโยธา นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ครูผู้ดูแลเด็ก และลูกจ้างทั่วไป จำนวน 6 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลคลองวัว มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดโคศุภราช มีสถานีนอนائمประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนائمตำบลคลองวัว และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดโคศุภราช (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2552) จำนวน 10,775,249.25 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

30

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 193,050.30 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,262,198.95 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 5,320,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวัว. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อ

องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลจำปาหล่อ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,633 คน มีพื้นที่ 11.12 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,756 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อ. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล้อมีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 23 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 5 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา ส่วนการศึกษา และส่วนสาธารณสุข ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 11 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน บุคลากร เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ เจ้าพนักงานการคลัง เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยนักวิชาการเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยช่างโยธา พนักงานวิทยุ พนักงานขับรถยนต์ พนักงานจดมาตรน้ำ ครูผู้ดูแลเด็ก และลูกจ้างทั่วไป จำนวน 3 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลจำปาหล่อ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดโพธิ์มูล โรงเรียนวัดจำปาหล่อ โรงเรียนจำปาหล่อพิทยาคม มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนามัยตำบลจำปาหล่อ และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดโพธิ์มูล วัดจำปาหล่อ วัดเสาชงทอง (องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลจำปาหล่อ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 18,897,516.39 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 150,832.21 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 8,166,684.18

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

31

บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 10,580,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลจำป่าหล่อ. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,689 คน มีพื้นที่ 7.23 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,521 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 18 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 8 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยช่างโยธา ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักการภารโรง ครูผู้ดูแลเด็ก และลูกจ้างทั่วไป จำนวน 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดโพธิวงษ์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดปลัดสัตว์ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดปลัดสัตว์ โรงเรียนวัดโพธิวงษ์ มีสถานีนอนมัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนมัยตำบลบ้านแห และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดปลัดสัตว์ วัดโพธิวงษ์ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 11,828,352.77 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 83,403.14 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,624,949.63 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 5,120,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแห. 2552 : 4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

32

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 10 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 8,054 คน มีพื้นที่ 11.30 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,208 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 19 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน บุคลากร เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยช่างโยธา ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักการภารโรง ครูผู้ดูแลเด็ก และลูกจ้างทั่วไป จำนวน 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำผึ้ง มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดอรัญญิกาวาส โรงเรียนบ้านน้ำผึ้ง โรงเรียนวัดบ้านอิฐ โรงเรียนอ่างทองปัทมโรจน์ มีสถานีนอนมาฆะประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัฆตำบลบ้านอิฐ และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดอรัญญิกาวาส วัดบ้านอิฐ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 25,432,854.89 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 2,734,697.11 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 10,978,157.78 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 11,720,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอิฐ. 2552 : 4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

33

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2539 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลป่าจี่ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 13 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 6,626 คน มีพื้นที่ 19.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,178 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 26 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 20 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 14 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน บุคลากร เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่งานธุรการ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่ธุรการช่างโยธา เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ยาม นักการภารโรง ครูผู้ดูแลเด็ก 3 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลป่าจี่ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดไทรย์ มีสถานีนอนมาฆะประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลป่าจี่ และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดไทรย์ (องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 19,305,257.44 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 690,598.47 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 9,374,658.97 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 9,240,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลป่าจี่. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

34

ตำบลย่านซื่อ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 5 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,855 คน มีพื้นที่ 16.50 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,732 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 25 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 12 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ นายช่างโยธา ช่างโยธา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ พนักงานจดมาตรฐาน พนักงานขับรถยนต์ ยาม แม่บ้าน ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คนงานทั่วไป 3 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลย่านซื่อ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดโบสถ์ มีสถานีนอนาถาประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนาถาตำบลย่านซื่อ และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดโบสถ์ วัดร้าง(วัดเสาธงทอง) (องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 11,275,564.69 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 685,004.42 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,050,560.27 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 4,540,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลหัวไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 9 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 4,291 คน มีพื้นที่ 5.22 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,312 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่. 2552 : 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

35

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 18 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 25 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 11 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ ช่างโยธา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ พนักงานจดมาตรฐานน้ำ พนักงานขับรถยนต์ ยาม แม่บ้าน ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหัวไผ่ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดเชิงหวาย มีสถานีนอนมาฆีประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลหัวไผ่ และวัด 4 แห่ง ได้แก่ วัดจันทรังษี วัดกลาง วัดดาวดึงส์ วัดเชิงหวาย (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 17,443,957.88 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 1,115,287.31 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 7,808,670.57 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 8,520,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไผ่. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์

องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลนรสิงห์ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,722 คน มีพื้นที่ 10.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,650 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

36

องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 18 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ พนักงานจดมาตรน้ำ พนักงานขับรถยนต์ ยาม แม่บ้าน ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คนงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนรสิงห์ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดปราสาท โรงเรียนวัดลาดเคี้ยว มีสถานีนอนมาฆะประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนมาฆะตำบลนรสิงห์ และวัด 4 แห่ง ได้แก่ วัดปราสาท วัดช้าง วัดลาดเคี้ยว วัดนรสิงห์ (องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 13,104,234.36 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 280,500.65 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,693,733.71 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 7,130,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลนรสิงห์. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,446 คน มีพื้นที่ 12.01 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,506 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 18 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 6 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

37

แผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี พนักงานจคมাত্রน้ำ ยาม แม่บ้าน คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดท่า โรงเรียนไทยรัฐวิทยา6 โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม มีสถานีนอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลบางเสด็จ และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดท่าสุทธาวาส วัดสระแก้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 11,874,752.33 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 522,702.11 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,412,050.22 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 4,940,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเสด็จ. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้างจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,528 คน มีพื้นที่ 10.31 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,444 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 16 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 7 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คนงานทั่วไป 3 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง. 2552 : 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

38

องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านวิหารแดง มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียน วัดศรีมหาโพธิ์ มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนามัยตำบลโรงช้าง และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดศรีมหาโพธิ์ (องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 13,010,248.29 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 454,394.01 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,325,854.28 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 6,230,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลโรงช้าง. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช

องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราชจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,373 คน มีพื้นที่ 15.62 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,584 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 19 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 8 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษานุเคราะห์ พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลเอกราช มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียน วัดเอกราช มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนามัยตำบลเอกราช และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดเอกราช (องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช. 2552 : 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

39

องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 14,642,364.46 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 549,478.97 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,732,885.49 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 7,360,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลเอกราช. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทราจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลโคกพุทรา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,692 คน มีพื้นที่ 11.18 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,584 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 16 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 8 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษานุเคราะห์ พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คณงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลโคกพุทรา มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดโคกพุทรา โรงเรียนวัดจันทาราม โรงเรียนโพธิ์ทองพิทยาคม มีสถานีนอนมาฆีประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนมาฆีตำบลโคกพุทรา และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดโคกพุทรา วัดบ้านกุ่ม วัดจันทาราม (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2552) จำนวน 11,953,664.21 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 605,643.58 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,778,020.63 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 5,570,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกพุทรา. 2552 : 4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

40

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่าจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,477 คน มีพื้นที่ 9.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,264 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 21 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษา บุคลากร พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางเจ้าฉ่า มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดโพธิ์ราษฎร์ โรงเรียนวัดยางทอง มีสถานีนอนมาฆีประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนมาฆีตำบลบางเจ้าฉ่า และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดยางทอง วัดโพธิ์ราษฎร์ วัดบ้านสร้าง (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 14,985,332.51 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 1,033,549.85 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,431,782.66 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 7,520,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลบางเจ้าฉ่า. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย

องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้ายจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

41

2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ ตำบลยางซ้าย อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 11 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 6,304 คน มีพื้นที่ 28.61 ตารางกิโลเมตร หรือ 17,500 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย, 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 22 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 28 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษา บุคลากร พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน พนักงานขับรถยนต์ พนักงานจดมาตรฐาน คณงานทั่วไป 10 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย, 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลยางซ้าย มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดท่าอิฐ โรงเรียนวัดศรีบุญชู โรงเรียนวัดยางซ้าย โรงเรียนวัดจิวราย มีสถานีนอนาถาประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนาถาตำบลยางซ้าย และวัด 4 แห่ง ได้แก่ วัดโบสถ์ วัดยางซ้าย วัดจิวราย วัดศรีบุญชู (องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย, 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 23,966,078.61 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 1,370,525.67 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 8,405,552.94 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 14,190,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย, 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ

องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2542 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

42

ตำบลบางพลับ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,985 คน มีพื้นที่ 11.16 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,563 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 22 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษา บุคลากร พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน พนักงานขับรถยนต์ พนักงานจดมาตรน้ำ คนงานทั่วไป 4 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางพลับ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนวัดท่าอิฐ โรงเรียนวัดบุญเกิด โรงเรียนวัดข่อย มีสถานีนอนาถาประจำตำบล 2 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนาถาบ้านบางพลับ สถานีนอนาถาบ้านโพธิ์รังนก และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดท่าอิฐ วัดบุญเกิด วัดข่อย (องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 15,704,568.17 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 1,023,199.13 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 7,221,369.04 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 7,460,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้วจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลอ่างแก้ว อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,250 คน มีพื้นที่ 5.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,853 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว. 2552 : 1)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

43

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 17 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษา บุคลากร พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยช่างโยธา ครู ผู้ดูแลเด็ก 1 คน พนักงานขับรถยนต์ คนงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลอ่างแก้ว มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดศีลขันธาราม โรงเรียนโพธิ์ทองจินดามณี มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนามัยตำบลอ่างแก้ว และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดศีลขันธาราม วัดขวิด (องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 18,980,774.55 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 1,145,776.32 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 8,084,998.23 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 9,750,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลอ่างแก้ว. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก

องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสักจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลรามะสัก อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 4,326 คน มีพื้นที่ 29.44 ตารางกิโลเมตร หรือ 18,123 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

44

องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 15 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 8 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษานุเคราะห์ พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน พนักงานขับรถยนต์ คนงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลรามะสัก มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดลั่นทม โรงเรียนวัดโพธิ์เอน โรงเรียนวัดม่วงคัน มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลรามะสัก และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดลั่นทม วัดโพธิ์เอน วัดม่วงคัน (องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 21,605,223.79 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 242,869.15 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 7,162,354.64 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 14,200,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลรามะสัก. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลหนองแม่ไก่ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,023 คน มีพื้นที่ 16.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 10,745 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 17 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

45

ตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ นักวิชาการศึกษา บุคลากร พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน พนักงานขับรถยนต์ พนักงานจดมาตรฐาน คณงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองแม่ไก่ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดสนธิธรรม มีสถานีนอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนามัยตำบลหนองแม่ไก่ และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดสนธิธรรม (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 12,963,301.48 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 277,503.15 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,225,798.33 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 6,460,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแม่ไก่. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก

องค์การบริหารส่วนตำบลบางจักจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลบางจัก อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,019 คน มีพื้นที่ 15.24 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,525 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 19 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 10 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เจ้าหน้าที่พัสดุ นักวิชาการศึกษา บุคลากร พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

46

ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน พนักงานขับรถยนต์ พนักงานจดมาตรฐานฯ คนงานทั่วไป 3 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคลองพุด มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนคลองพุด มีสถานีนอนามัยประจำตำบล 2 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนามัยตำบลบางจัก สถานีนอนามัยบ้านน้ำพุ และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดคลองพุด วัดนางชำ วัดบางจัก (องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 13,642,887.61 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 450,551.17 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,172,336.44 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 8,020,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลบางจัก. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนาจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลไผ่คำพัฒนา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,257 คน มีพื้นที่ 12.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,145 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 22 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 11 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี นักวิชาการศึกษา บุคลากรพนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน พนักงานขับรถยนต์ พนักงานจดมาตรฐานฯ คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา. 2552 : 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

47

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลไผ่คำพัฒนา มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดวันอุทิศ มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลไผ่คำพัฒนา และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดวันอุทิศ (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 13,073,564.18 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 328,355.57 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,795,208.61 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 5,950,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่คำพัฒนา. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วงจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลไผ่วง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,399 คน มีพื้นที่ 10.35 ตารางกิโลเมตร หรือ 10,409 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 28 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 12 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี นักวิชาการศึกษา บุคลากร เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ครูผู้ดูแลเด็ก 1 คน พนักงานขับรถ พนักงานจดมาตรน้ำ คนงานทั่วไป 10 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลไผ่วง มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนไผ่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

48

วงวิทยา โรงเรียนวัดไผ่วง โรงเรียนวัดต้นทอง มีสถานีนอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานี นอนามัยตำบลไผ่วง และวัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดต้นทอง (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 12,045,442.51 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 61,883.22 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,173,559.29 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 5,810,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่วง. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น

องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้นจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลยี่ล้น อำเภอ วิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 9 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 4,376 คน มีพื้นที่ 20.99 ตาราง กิโลเมตร หรือ 12,672 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วน ตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล จำนวน 18 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วน ตำบล จำนวน 20 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมี จำนวน 7 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้า ส่วนการคลัง หัวหน้าส่วน โยธา เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เจ้าพนักงานธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 13 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ นโยบายและแผน ผู้ช่วยเจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล ผู้ช่วยนายช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 4 คน พนักงาน ขับรถยนต์ ภารโรง ยาม (องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดออบทม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดน้อย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไผ่หมูขวิด มีโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดน้อย โรงเรียนวัดออบทม โรงเรียนบ้านไผ่หมูขวิด มีสถานีนอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลยี่ล้น และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดน้อย วัดไผ่หมูขวิด วัดออบทม (องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น. 2552 : 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

49

องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 16,307,597.84 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 302,723.51 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 7,104,874.33 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 8,900,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลยี่ล้น. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทองจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2539 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 12 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 3,149 คน มีพื้นที่ 22.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,564 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 24 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 25 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัดส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 9 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน บุคลากร เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัสดุ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ผู้ช่วยเจ้าพนักงานบันทึกข้อมูล ผู้ช่วยนายช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน พนักงานขับรถยนต์ การโรง ยาม คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านศาลาดิน มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดมะนาวหวาน โรงเรียนวัดหลวง โรงเรียนอนุบาลวัดนางใน โรงเรียนบ้านศาลาดิน มีสถานีนอนมาฆะประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนอนมาฆะตำบลศาลเจ้าโรงทอง และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดมะนาวหวาน วัดหลวง (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 14,133,214.97 บาท โดย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

50

แบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 870,989.49 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 6,412,225.48 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 6,850,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลเจ้าโรงทอง. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้วจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลหลักแก้ว อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 11 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,358 คน มีพื้นที่ 25.08 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,435 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 22 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 19 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 8 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าสำนักปลัด หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัสดุ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยนายช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน พนักงานขับรถยนต์ ภารโรง ยาม คนงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดหลักแก้ว มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดคลองสำโรง โรงเรียนวัดหลักแก้ว โรงเรียนวัดลานช้าง โรงเรียนวัดใหม่ทางข้าม มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนามัยตำบลหลักแก้ว และวัด 4 แห่ง ได้แก่ วัดคลองสำโรง วัดหลักแก้ว วัดลานช้าง วัดใหม่ทางข้าม (องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2552) จำนวน 16,490,858.21 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 188,081.23 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 7,822,776.98 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 8,480,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลหลักแก้ว. 2552 : 4)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

51

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลชัยฤทธิ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,358 คน มีพื้นที่ 9.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,025 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลไชโย มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 17 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 7 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าพนักงานพัสดุ เจ้าพนักงานธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานพัสดุ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยนายช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ภารโรง ยาม คนงานทั่วไป 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดบางศาลา มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดชัยสิทธิธาราม โรงเรียนวัดบางศาลา โรงเรียนวัดนางเล้ว มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีนามัยตำบลชัยฤทธิ และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดชัยสิทธิธาราม วัดบางศาลา วัดนางเล้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 12,478,871.64 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 604,549.78 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,764,321.86 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 6,110,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลชัยฤทธิ. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช

องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราชจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2542 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

52

เทวราช อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,015 คน มีพื้นที่ 7.10 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,628 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภากองการบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 15 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 7 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชน ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ภารโรง ยาม (องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนวัดเจ้าบุญเกิด มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดเจ้าบุญเกิด โรงเรียนวัดเทวราช โรงเรียนวัดเขื่องคงคาราม มีสถานีนอนมาฆีประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลเทวราช และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดเทวราช วัดเขื่อง วัดเจ้าบุญเกิด (องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 12,732,348.77 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 609,570.22 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,792,778.55 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 6,330,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลเทวราช. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลศรีพราน อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,487 คน มีพื้นที่ 13.50 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,897 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภากองการบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

53

บริหารส่วนตำบล จำนวน 12 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก
องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วน
ตำบล จำนวน 12 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง
ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมี
จำนวน 6 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่ธุรการ นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ
จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ภารโรง ยาม (องค์การ
บริหารส่วนตำบลศรีพราน. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
โรงเรียนวัดบ้านพราน มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 2 แห่ง ได้แก่
โรงเรียนวัดบ้านพราน โรงเรียนวัดบ้านแก มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัย
ตำบลศรีพราน และวัด 6 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านพราน วัดบ้านแก วัดช่องลม วัดกุด วัดเล็ก วัดป่า
(องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1
ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 11,285,326.29 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้
ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 142,371.97 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,462,954.32
บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 5,680,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีพราน.
2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตาม
พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่
ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 10 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 6,916คน มี
พื้นที่ 35.63 ตารางกิโลเมตร หรือ 25,223 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การ
บริหารส่วนตำบล จำนวน 20 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายก
องค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วน
ตำบล จำนวน 21 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง
ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

54

จำนวน 10 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าสำนักปลัด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน บุคลากร เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พัสดุ นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ภารโรง ยาม คนงานทั่วไป 4 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านหนองเสือ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดสีบัวทอง โรงเรียนวัดแก้วกระจ่าง โรงเรียนบ้านหนองเสือ มีสถานีนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลสีบัวทอง และวัด 2 แห่ง ได้แก่ วัดศรีบัวทอง วัดแก้วกระจ่าง (องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 22,684,201.50 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 369,603.02 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 9,124,598.48 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 13,190,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา

องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลแสวงหา อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,214 คน มีพื้นที่ 31.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 20,321 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 16 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 22 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 10 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา หัวหน้าสำนักปลัด เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน บุคลากร เจ้าพนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่พัสดุ นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

55

พนักงานธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ภารโรง ยาม คนงานทั่วไป 5 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแสวงหา มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลแสวงหา โรงเรียนพวงทองอุปถัมภ์ โรงเรียนวัดบ้านเพชร โรงเรียนวัดทองเลื่อน โรงเรียนแสวงหาวิทยาคม มีสถานีอนามัยประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลแสวงหา และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดแสวงหา วัดบ้านเพชร วัดพวงทองอุปถัมภ์ (องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 18,894,215.36 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 499,451.38 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 8,044,763.98 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 10,350,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหา. 2552 : 4)

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่ จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง มีที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยไผ่ อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง มีจำนวน 5 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 2,692 คน มีพื้นที่ 12.20 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,521 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่. 2552 : 1)

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่ มีโครงสร้างทางการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน คณะผู้บริหารมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และพนักงานส่วนตำบล จำนวน 15 คน โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนด้วยกัน คือ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้คือ ในส่วนของพนักงานส่วนตำบลมีจำนวน 8 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง หัวหน้าส่วนโยธา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่พัสดุ นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้ช่วยช่างโยธา ครูผู้ดูแลเด็ก 2 คน ภารโรง ยาม (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่. 2552 : 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนชุมชนบ้านแสวงสุข มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านแสวงสุข โรงเรียนประสิทธิ์วิทยา โรงเรียนชุมชนบ้านวัดยาง มีสถานีนอนมัธยมประจำตำบล 1 แห่ง ได้แก่ สถานีอนามัยตำบลห้วยไผ่ และวัด 3 แห่ง ได้แก่ วัดเขาบวช วัดหลวงวัง วัดยาง (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่. 2552 : 2)

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่ มีรายรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 (ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552) จำนวน 12,406,554.87 บาท โดยแบ่งเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 272,714.48 บาท รัฐจัดสรรให้จำนวน 5,693,840.39 บาท และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 6,440,000 บาท (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไผ่. 2552 : 4)

จากจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางทั้ง 30 แห่ง มีการจัดการศึกษาในระดับก่อนปฐมวัย (อนุบาล 3 ขวบ) ซึ่งได้รับการถ่ายโอนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา (สพช.เดิม) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ส่วนการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นยังเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง ที่จัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้ง 6 อำเภอ จำนวน 72 แห่ง ตามตารางดังนี้

ตาราง 1 จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนโรงเรียน และจำนวนผู้ปกครอง
จำแนกตามอำเภอ ในจังหวัดอ่างทอง

รายชื่อ อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนผู้ปกครองนักเรียน (คน)
เมือง	คลองวัว	วัดโคศุภราช	89
		วัดโพทูล	60
	จำปาหล่อ	วัดจำปาหล่อ	58
		จำปาหล่อพิทยาคม	144
บ้านแห	วัดปลดสัตว์	71	
	วัดโพธิวงษ์	181	
บ้านอิฐ	บ้านน้ำผึ้ง	วัดอรัญญิกาวาส	68
		บ้านน้ำผึ้ง	179
	วัดบ้านอิฐ	57	

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 1 (ต่อ)

รายชื่อ อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนผู้ปกครองนักเรียน (คน)
		อ่างทองปัทมโรจน์	2,584
	ป่าจี่	วัดไทรย์	53
	ย่านซื่อ	วัดโบสถ์	89
	หัวไผ่	วัดเชิงหวาย	208
ป่าโมก	นรสิงห์	วัดปราสาท	334
		วัดลาดเคี้ยว	98
	บางเสด็จ	ไทยรัฐวิทยา 6	162
		วัดท่า	52
		บางเสด็จวิทยาคม	442
	โรงช้าง	วัดศรีมหาโพธิ์	114
	เอกราช	วัดเอกราช	106
โพธิ์ทอง	โลกพุทรา	วัดโลกพุทรา	149
		วัดจันทาราม	24
		โพธิ์ทองพิทยาคม	86
	บางเจ้าฉ่า	วัดโพธิ์ราษฎร์	129
		วัดยางทอง	8
		วัดบ้านสร้าง	50
	บางพลับ	อนุบาลโพธิ์ทอง	127
		วัดท่าอิฐ	123
โพธิ์ทอง	ยางซ้าย	วัดศรีบุญชู	90
		วัดยางซ้าย	186
		วัดจี่วราย	184
	อ่างแก้ว	วัดศีลขันธาราม	528
		โพธิ์ทองจินดามณี	1,271
	รามะตึก	วัดม่วงคัน	238

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 1 (ต่อ)

รายชื่อ อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนผู้ปกครองนักเรียน (คน)
วิเศษชัยชาญ	หนองแม่ไก่	วัดโพธิ์เอน	208
		วัดลั่นทม	130
	บางจัก	วันสนธิธรรม	92
		วัดคลองพุด	78
	ไผ่ดำพัฒนา	วัดบางจักร	52
		วัดวันอุทิศ	312
	ไผ่ม่วง	วัดไผ่ม่วง	75
		วัดต้นทอง	85
	ยี่ล้น	ไผ่ม่วงวิทยา	125
		วัดน้อย	102
ศาลเจ้าโรงทอง	วัดอบทม	221	
	บ้านไผ่หมูขวิด	109	
	วัดมะนาวหวาน	131	
	วัดหลวง	52	
หลักแก้ว	อนุบาลวัดนางใน	1,142	
	บ้านศาลาดิน	120	
	วัดหลักแก้ว	171	
	วัดลานช้าง	52	
	วัดคลองสำโรง	74	
ไชโย	ชัยฤทธิ	วัดใหม่ทางข้าม	79
		วัดชัยสิทธิธาราม	153
		วัดบางศาลา	27
เทวราช	เทวราช	วัดนางเลี้ยว	70
		วัดเทวราช	22
		วัดเจ้าบุญเกิด	102

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

59

ตาราง 1 (ต่อ)

รายชื่อ อำเภอ	จำนวน อบต. (แห่ง)	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)	จำนวนผู้ปกครองนักเรียน (คน)
แสวงหา	ศรีพราน	วัดเชิงคองคาราม	42
		วัดบ้านพราน	109
		วัดบ้านแก	160
	สีบัวทอง	วัดศรีบัวทอง	453
		วัดแก้วกระจ่าง	325
		บ้านหนองเสือ	81
	แสวงหา	อนุบาลแสวงหา	394
		พวงทองอุปถัมภ์	124
		วัดบ้านเพชร	202
		วัดทองเลื่อน	87
ห้วยไผ่	แสวงหาวิทยาคม	536	
	วัดยาง	124	
	ประสิทธิวิทยา	65	
รวม	30 อบต.	72 โรงเรียน	14,146 คน

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง. 2552 : 2

กล่าวโดยสรุปการจัดการศึกษาในจังหวัดอ่างทองทั้ง 6 อำเภอ มีเพียงการจัดการศึกษาในระดับก่อนปฐมวัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับโอนที่เป็นการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น และยังมีภารกิจถ่ายโอนสถานศึกษาในระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกฎกระทรวงศึกษาธิการเป็นแนวทางในการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

1.4 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่กว้างขวางมากขึ้นและทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการที่ถือว่าเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งปรากฏอยู่ในหลายมาตรา เช่น มาตรา 289 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น มีสิทธิที่จะจัดศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่กว้างขวางมากขึ้นและทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการจัดบริการและถือว่าเป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และอีกหลายมาตราที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษา เรียกว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานงานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดนโยบายให้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศได้ปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาลมาโดยตลอด

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยเล็กในรูปแบบการบริหารที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัยโดยได้มีการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

61

พื้นฐาน (สปช.เดิม) ให้มาอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นภารกิจใหม่สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ฉะนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลหลายแห่งจึงมักประสบปัญหาเรื่องประสิทธิภาพและความรู้ของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่มีต่อการจัดการศึกษา ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามที่จะถ่ายโอนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการให้อยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลแล้วก็ตาม แต่เป็นเพราะองค์กรที่จะรับโอนคือองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดความพร้อม ผู้จะโอนคือโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการก็ขาดความมั่นใจ จึงทำให้การจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่บรรลุเป้าหมายที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่าสภาพปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการจัดการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ โอกาสความก้าวหน้าของครุมน้อยกว่าข้าราชการครูในโรงเรียนของส่วนภูมิภาค เพราะการบริหารงานบุคคลอยู่ในความควบคุมขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดความไม่มั่นคงในศักยภาพของครูเอง
2. ปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับงบประมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณของรัฐมากขึ้น
3. ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประสานงานกับโรงเรียน และให้ความสำคัญกับงานด้านการศึกษาน้อย
4. ปัญหาด้านความมั่นคงของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพราะครุมีความรู้สึกว่าเป็นเพียงพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โอกาสความก้าวหน้าในหน้าที่การงานจะน้อยกว่าข้าราชการครูในส่วนภูมิภาค
5. องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการศึกษาแต่เพียงระดับก่อนประถมศึกษาเพียงระดับเดียว และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับอื่น ๆ ได้พบปัญหาว่าถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดการศึกษาตามภารกิจถ่ายโอนได้ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ความรู้ความสามารถในด้านการจัดการบริหารการศึกษาเป็นที่วิตกกังวลของบรรดาข้าราชการครูทั้งหลายว่าจะมีเพียงพอหรือไม่ เพราะผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีวุฒิเพียงระดับประถมศึกษา ทำให้สร้างความไม่มั่นใจในการบริหารจัดการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงได้ แต่ยังคงกลับเป็นจุดอ่อนขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะเรียกร้องขอจัดการศึกษาเองโดยอ้างถึงความเข้าใจในปัญหาของท้องถิ่นว่าท้องถิ่นต้องการเรียนรู้อะไร นอกจากนี้ปัญหาอุปสรรคการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยปกติที่พบในด้านการปฏิบัติงานตามระบบและระเบียบของทางราชการก็ยังไม่มีความชำนาญมากพอ เช่น ด้านการบริหารการเงิน การคลังและพัสดุ งานสารบรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

62

ก็คือเป็นปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาเช่นกัน และปัญหาด้านงบประมาณที่จะดูแลด้านการศึกษาจะเพียงพอหรือไม่ในเมื่อโดยปกติรายได้ที่มีอยู่ก็ยังไม่เพียงพอในการดำเนินงานตามภารกิจปกติที่มีอยู่แล้ว เช่น การจัดการขยะมูลฝอย การดูแลสิ่งแวดล้อม และดูแลผู้ด้อยโอกาส

สำหรับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอ่างทอง มีเพียงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดให้เด็กจำนวน 20 คน ต้องมีครู 1 คน ต้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นการพัฒนาด้านบุคลากรด้านการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยังได้รับการถ่ายโอนการจัดซื้ออาหารเสริม (นม) และอาหารกลางวัน สำหรับโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในพื้นที่ สำหรับเรื่องงบประมาณที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดการด้านการศึกษาขอยังอยู่ในเกณฑ์ที่น้อย ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปรับลดงบประมาณในส่วนอื่นมาจัดสรรเพิ่มให้ เพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความสามารถเพื่อรองรับภารกิจด้านการจัดการศึกษา โดยการพัฒนาบุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเอง และการพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่นด้วย ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับคนทั้งสองกลุ่มนี้ ในส่วนของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ โดยการประชุมสัมมนา การฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ อีกทั้งได้ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรีแก่ผู้ดูแลเด็กเล็กด้านการศึกษาปฐมวัย และปริญญาโทด้านการบริหารจัดการศึกษา

ดังนั้นทิศทางการจัดการศึกษาท้องถิ่นในอนาคตควรเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาคนให้มากที่สุด เนื่องจากคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าหรืออาจนับได้ว่าคนเป็นทรัพย์สินที่มีค่าที่สุดที่ต้องรักษาและพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง ในการพัฒนาคนนั้น จำเป็นต้องพัฒนาตั้งแต่ในครรภ์มารดา และเมื่อลืมตาดูโลกก็เริ่มพัฒนาต่อเนื่องอย่างช้า ๆ และอย่างเข้าใจในการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องดูแลตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มให้การดูแลตั้งแต่ในระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่งก็มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ รวมทั้งการบริหารจัดการก็มีเทคนิควิธีการที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะมีข้อจำกัดบางประการก็ตาม แต่นับได้ว่ามีความได้เปรียบในระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนทางสังคมที่ดี ความยืดหยุ่นและความมีเอกภาพในการบริหารจัดการ และเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาของท้องถิ่นนั้นต้องกำหนดให้เป็นวาระของท้องถิ่นที่ต้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

63

ประสานความร่วมมือกันในจังหวัดทำให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่นเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพและเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสเรียนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสมือนองค์กรที่จัดการเรียนรู้ของชุมชนต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (2527 : 1-7) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการ และกระบวนการจัดการงานพัฒนาสังคมไว้ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ 5 ประการ ของการจัดการพัฒนาสังคม

การที่นักจัดการพัฒนาสังคม ไม่ว่าจะปฏิบัติงานในระดับใด สามารถนำเอานโยบายของฝ่ายการเมือง หรือนโยบาย และคำสั่งของผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติจัดทำให้เกิดผลสำเร็จได้เป็นอย่างดีนั้นนอกเหนือจากที่เขาผู้นั้นจะต้องคำนึงถึงสังคม และประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองถูกวางตัวหรืออาสาเข้ามาให้รับผิดชอบในการสร้างประโยชน์แล้ว นักจัดการผู้นั้นยังจำเป็นที่จะต้องมีความรอบรู้ที่จะกำหนดระบบงาน ระเบียบ และเทคนิคในการปฏิบัติงาน สร้างความพร้อม และมีความสามารถที่จะใช้สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการทำงานของตน และหน่วยงานของตนอีกด้วย ระบบงาน ระเบียบ และเทคนิคในการปฏิบัติงานที่กล่าวถึง สามารถแยกออกได้เป็น 5 ด้าน ด้วยกัน คือ

M 1 (Mechanism) ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร ซึ่งหมายถึงการกำหนดรูปแบบและภารกิจขององค์กร การแบ่งส่วนงานขององค์กร การกำหนดกิจกรรมของแต่ละส่วนงาน การกำหนดตำแหน่งงาน (Position) พร้อมหน้าที่ความรับผิดชอบ และอำนาจ (Authority) ของแต่ละตำแหน่ง แต่ละส่วน แต่ละระดับ (Level) และขององค์กร และการสร้างระบบควบคุมให้ทุกส่วนขององค์กรได้เป็นไปอย่างสืบเนื่อง และมีเอกภาพ (Unity)

M 2 (Money) ได้แก่ ด้านการเงิน ที่จะต้องมีการจัดหาเพื่อดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ ในจำนวน และเวลาที่สอดคล้องกัน ดังนั้น การพิจารณาเรื่องแหล่งเงิน การจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรม และรายการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนที่จะไม่ให้รั่วไหล สูญเสีย หรือฟุ่มเฟือยไปโดยไม่จำเป็น แต่ในขณะเดียวกันก็เพื่อช่วยสนับสนุนให้การทำงานได้เดินไปอย่างราบรื่นจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี การเงินจึงเป็นส่วนสำคัญที่นักจัดการจะต้องดูแล นอกจากนั้นการรายงานฐานะทางการเงินเพื่อแสดงผลการปฏิบัติงาน และเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงงานในระยะต่อไป ก็เป็นกิจกรรมสำคัญของการจัดการด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

64

M 3 (Manpower) ได้แก่ บุคลากร ซึ่งการจัดการที่ดีจำเป็นจะต้องได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และคุณสมบัติที่จำเป็นอย่างอื่น มาบรรจุให้กับตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่กำหนดไว้ และจะต้องให้มีจำนวนเพียงพอไม่มากหรือน้อยไป การจัดการด้านบุคลากรยังครอบคลุมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการตอบแทนผลประโยชน์ที่สมดุลกับภาวะการปฏิบัติงานหน้าที่ของบุคลากร ความจำเป็นที่จะต้องดูแลความเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน และเพิ่มพูนความรู้ และสมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรภายในหน่วยงานเป็นระยะ ๆ ด้วย

M 4 (Materials & buildings) ได้แก่ การจัดการ และมีไว้ใช้ เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ปฏิบัติงาน สถานที่บริการที่เหมาะสม ทันสมัย พอเพียง และมีประสิทธิภาพที่จะสามารถช่วยให้การดำเนินงานตามหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ เป็นไปอย่างได้ผล หรือสมประโยชน์ที่สุด ทั้งนี้ การจัดการด้านนี้ยังรวมถึง การเสาะแสวงหา การคิดค้น การออกแบบ การควบคุมการใช้งาน การบำรุงรักษา และการเปลี่ยนชิ้นส่วน หรือส่วนประกอบ การซ่อมแซมสิ่งบกพร่องชำรุดเสียหาย หรือที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำกว่าระดับที่ต้องการ และการถอดถอนจากประจำการ หรือรื้อถอนเพื่อจัดหา หรือจัดทำสิ่งที่ทดแทนภายในกำหนดเวลาที่สมควรได้

M 5 (Methodology and information) ได้แก่ องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารอันมีค่าที่นักจัดการ จะต้องนำมาใช้ในการจัดการวางแผนงาน การเลือกใช้กลวิธี (Strategy) และกิจกรรม (Activity) ที่ควรจะดำเนินการ การจัดหน่วยงาน และการจัดระบบงาน การติดต่อสื่อสาร การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การติดตาม และควบคุมงาน การประสานงาน การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น หรือกับภาคเอกชน ชุมชน ประชาชน และอาสาสมัคร กลุ่ม และรูปแบบต่าง ๆ ให้ถูกต้อง และเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และได้ผล และประเมินผลการปฏิบัติงาน และผลงาน การแก้ไข ปรับปรุงวิธีการทำงาน เพื่อให้งานของหน่วยงานเข้าเป้า เป็นที่พึงพอใจแก่สังคม ราชชนกลุ่มเป้าหมาย และประชาชนโดยทั่วไปของสังคม

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการวางแผน การอำนวยความสะดวก และการควบคุม การจัดองค์กรให้มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องมี การจัดองค์กร การเงิน บุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสาร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ชนิตา รักษ์พลเมือง (หฤทัย กุบแก้ว, 2546 : 23) กล่าวว่า “การศึกษา” เป็นพื้นฐานสำคัญของบุคคลและสังคมโดยส่วนรวม จนกระทั่งเป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญ และเป็นสิทธิมนุษยชนอันขาดเสียมิได้ ความสำคัญของการศึกษา ดังปรากฏในมาตรา 43 วรรคแรก ของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

66

2. บุคคล (People) ทั้งฝ่ายผู้ให้ และฝ่ายผู้รับบริการแตกต่างจากระบบบริหารอื่น ผู้รับบริการส่วนมากเป็นผู้เยาว์ ที่ยังไม่มีรายได้ เป็นผู้ที่ยังมิได้ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ส่วนคุณสมบัติของผู้บริหารก็มีคุณลักษณะนิสัย เจตคติแตกต่างจากอาชีพอื่น

3. กระบวนการ (Process) เมื่อมีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน บุคคลต่างกัน กระบวนการในการดำเนินงานก็ต้องต่างกัน การถ่ายทอดความรู้ การจัดโรงเรียน ฯลฯ เป็นกระบวนการที่หน่วยงานอื่นเอาไปใช้ไม่ได้ ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาเฉพาะจึงไม่สามารถให้บริการได้ดีเท่าที่ควร

4. ผลผลิต (Product) ผลผลิตของการศึกษาไม่เหมือนผลผลิตในทางอุตสาหกรรม หรือหน่วยงานอื่นเพราะผลผลิตของสถานศึกษาคือคุณสมบัติของเด็กที่พัฒนาตนเองได้ดีขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือ กระบวนการอำนวยการ การควบคุม การนำ หรือการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการเพียงพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของแผนงานและ โครงการ และจะต้องมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมขององค์การ

ความหมายขององค์การ

สร้อยตระกูล (ดิยานนท์) อรรถมานะ (2520 : 9) กล่าวว่า องค์การ คือ การร่วมมือประสานงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีเหตุผลของบุคคลจำนวนหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือ จุดมุ่งหมายที่มีอยู่ร่วมกันอย่างชัดเจน ด้วยวิธีการแบ่งแรงงานและหน้าที่ (Division of labor and function) ตามสายงานที่กำหนดลำดับชั้นของอำนาจหน้าที่ (A hierarchy of authority) และความรับผิดชอบ

สมพงษ์ นิยมสุข (2544 : 15) กล่าวว่า องค์การ เป็นหน่วยสังคมหรือหน่วยงานซึ่งมีบุคคลกลุ่มหนึ่งร่วมมือกันให้บริหารและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการผลิต คำว่า องค์การ ถ้าใช้ตามคำพ้องมักจะกล่าวถึง อาคาร วัสดุอุปกรณ์ แรงงานของมนุษย์ และการจัดการบริหารกิจการขององค์การนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายใดอย่างหนึ่ง

พีฟเนอร์ และเชอร์วู้ด (Piffner and Sherwood. 1960 : 30) กล่าวว่าไว้ว่า องค์การ คือ กระบวนการหรือแบบแผนของวิธีการดำเนินงานที่กลุ่มบุคคลหนึ่งกลุ่มใดได้ร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อแก้ไขข้อยุ่งยากในการติดต่อโดยตรงเพราะกลุ่มบุคคลประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ กันจำนวนมากติดต่อสัมพันธ์กันอย่างสะดวกและยังช่วยรักษาผลประโยชน์ร่วมกันได้อีกด้วย ดังนั้น องค์การ ย่อมหมายถึง การกำหนดระบบในการทำงานร่วมกันและดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายไว้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

67

ทาลคอตท์ (Talcott. 1960 : 17) กล่าวว่า องค์การ คือ หน่วยงานทางสังคมที่จัดตั้งขึ้นมาอย่างตั้งใจเพื่อมุ่งหมายเป้าหมายโดยเฉพาะ

กู๊ด (Good. 1973 : 378) ให้ความหมายไว้ว่า องค์การ คือ กระบวนการหรือผลของการจัดรวบรวมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันรวมประกอบเข้าเป็นหน่วยที่มีหน้าที่ในการประกอบภารกิจร่วมกันหรือรวมประกอบกันเข้าไปหน่วยตามหลักและเหตุผล

คาสท์ และ โรเซนซิซเวก (Kast and Rosenzweig. 1973 : 6) กล่าวว่า องค์การ หมายถึง สิ่งดังต่อไปนี้

1. การรวมตัวของบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน
2. เป็นระบบของสังคมที่มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
3. เป็นระบบของเทคโนโลยีที่ถูกรวบรวมมาใช้ในกรณีต่าง ๆ
4. เป็นการรวมตัวกันและมีปฏิกริยาร่วมกันอันเป็นผลมาจากโครงสร้างขององค์การ

โรบบินส์ (Robbins. 1976 : 17) ให้ความหมายขององค์การที่แคบลงมาว่า องค์การ หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปฏิกริยาต่าง ๆ ซึ่งปฏิกริยาเหล่านั้นต่างมีหน้าที่ของตน

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 249) ให้ความหมายไว้ว่า องค์การ หมายถึง การจัดระเบียบเป็นกระบวนการที่จำแนกความแตกต่างของส่วนหนึ่งออกจากอีกส่วนหนึ่ง โดยให้แต่ละส่วนทำหน้าที่แตกต่างกัน และในขณะเดียวกันก็สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ภายในส่วนรวมทั้งหมดนั้นให้กระทำหน้าที่ประสานกัน

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ โทณะบุตร (2542 : 1) ให้ความหมายว่า องค์การ หมายถึง กลุ่มคนมาร่วมกันดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ธงชัย สันติวงษ์ (2516 : 38) ได้กล่าวว่า องค์การ หมายถึง การรวมตัวเข้าด้วยกันของบุคคลและกลุ่มที่เข้ามาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มก้อนเชื่อมโยงกัน และโดยหลักการแล้ว กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ แต่ละบุคคลทุกฝ่ายต่างก็จะพยายามทำงานให้เป็นไปโดยมีการประสานกันอย่างดี

สมยศ นาวิการ (2540 : 30) กล่าวว่า องค์การ คือ กลุ่มของบุคคลที่ทำงานร่วมกันภายใต้โครงสร้างที่กำหนดไว้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม โครงสร้างที่กำหนดและเป้าหมายของกลุ่ม ถ้าบุคคลไม่มีเป้าหมายร่วมกันหรือขาดโครงสร้างที่ระบุไว้เพื่อการบรรลุเป้าหมายแล้วพวกเขาจะเป็นเพียงฝูงชน ไม่ใช่้องค์การ แต่ไม่ใช่้องค์การทุกองค์การจะเหมือนกัน

สมพงษ์ เกษมสิน (2519 : 109) กล่าวว่า องค์การ คือ กลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่รวมกันเพื่อดำเนินกิจการร่วมกันอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

68

กิติมา ปรีดีดิลก (2524 : 18-19) กล่าวว่า องค์กร หมายถึง หน่วยงานหนึ่ง ๆ ของสังคมที่จะดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้น โดยมีกระบวนการทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผนในลักษณะของโครงสร้างขององค์กรซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน ระหว่างหน้าที่กับบุคคลที่ทำงานให้กับองค์กร โดยการจัดวางระเบียบงานที่จะทำให้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำเร็จลุล่วงไปได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า องค์กร หมายถึง บุคคลกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ทางพฤติกรรมอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ โดยมีจุดมุ่งหมายขององค์กรร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อที่จะใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความพร้อมขององค์กรในลักษณะระบบการจัดการ

ความพร้อมขององค์กรนั้นในหลักการแล้วจะหมายถึง ระดับความสามารถหรือความมีสมรรถนะ (Capacity) ขององค์กรที่จะดำเนินการตามภารกิจที่องค์กรนั้นรับผิดชอบ สมรรถนะนี้อาจมาจากทั้งส่วนที่เป็น “Hardware” คือ โครงสร้างและระบบงานตลอดจนระบบสนับสนุนที่จำเป็น ขององค์กรและมาจากส่วนที่เป็น “Software” คือ บุคลากรขององค์กรทั้งในเชิงของความรู้ความสามารถทักษะที่จำเป็น และในเชิงของทัศนคติที่เอื้ออำนวยการทำงานขององค์กร

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และอัจฉริยา ชูวงศ์เลิศ (2540 : 45) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะในการวางแผนและความสามารถในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติการงานหน้าที่ โดยใช้องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดขอนแก่นเป็นกรณีศึกษา และได้กำหนดเป็นตัวแปรเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

สมรรถนะในการวางแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล จะศึกษาจาก

1. ความสามารถในการกำหนดปัญหาและความต้องการของประชาชน
2. ความเอาใจใส่ในหน้าที่การงาน
3. ความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภา
4. รายได้
5. การควบคุมจากราชการ (อำเภอ) ที่ไม่เป็นทางการโดยพฤตินัยและที่เป็นไปตาม

กฎหมาย

ความสามารถขององค์การบริหารส่วนตำบล จะศึกษาจาก

1. ความเป็นอิสระในการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกสภา
2. รายได้
3. ความรู้ของคณะกรรมการบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

69

4. ความรู้ของสมาชิกสภา
5. การควบคุมติดตามโครงการโดยตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ
6. การคัดเลือกสมาชิกสภา มาเป็นคณะกรรมการบริหาร โดยใช้หลักความรู้

ความสามารถ

7. การสอบคัดเลือกบุคคลมาเป็นพนักงานและลูกจ้าง
8. ความเพียงพอของพนักงานและลูกจ้าง
9. การควบคุมจากทางราชการที่ไม่เป็นทางการโดยพฤตินัย และที่เป็นไปตามกฎหมาย
10. ความต้องการความช่วยเหลือจากส่วนราชการในการปฏิบัติการกิจหน้าที่

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่งและคณะ (2542 : 32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารองค์การส่วนตำบล เพื่อเพิ่มสมรรถนะในการจัดการทรัพยากร โดยเน้นที่สมรรถนะที่จะเกิดจาก

1. โครงสร้างและระบบงานขององค์การ ซึ่งได้แก่กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ และกรอบงานหรือความรับผิดชอบของงานที่จะต้องปฏิบัติที่เป็นเครื่องมือในการมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ช่วยในการประสานงานและช่วยกระตุ้นให้สมาชิกในองค์การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. พฤติกรรมที่แสดงออกในฐานะผู้นำองค์การ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ค่านิยมทัศนคติและวัฒนธรรมขององค์การ

3. กระบวนการและเทคโนโลยี ซึ่งเกี่ยวข้องกับเครื่องมือและเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ในการวางแผน การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

วรเดช จันทรศร (2540 : 34) กล่าว สมรรถนะขององค์การ หรือความพร้อมขององค์การขึ้นอยู่กับปัจจัยอย่างน้อย 5 ปัจจัย

1. โครงสร้างขององค์การจะต้องมีความแข็งแกร่งทั้งภายนอกและภายใน โดยความแข็งแกร่งภายนอก หมายความว่า องค์การต้องมีโครงสร้างภายนอก (Superstructure) ที่กะทัดรัดคล่องตัวทุกส่วนขององค์การต้องทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เปรียบเสมือนเป็นสามเหลี่ยมเล็ก (▲) หรือมีลักษณะใกล้เคียงวงกลม (●) ซึ่งสะท้อนลักษณะของการบริหารงานแบบแนวราบทุกฝ่ายช่วยกันคิดและช่วยกันทำงาน ส่วนความแข็งแกร่งภายใน หมายความว่า องค์การจะต้องมีโครงสร้างภายใน (Infrastructure) ที่แข็งแกร่งซึ่งจะเกี่ยวข้องกัน ได้แก่

- 1.1 ระบบการตัดสินใจ ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Decision-making information communication system : DICS) ที่มีการตัดสินใจโดยรวดเร็วและมีการสื่อสารผลการตัดสินใจให้รับรู้กันอย่างทั่วถึงและเมื่อการสื่อสาร ไปถึงฐานข้อมูลก็จะปรับตัวเปลี่ยนแปลงโดยรวดเร็วเช่นกัน

1.2 ระบบความสมานฉันท์ภายใน (Harmony system) ซึ่งหมายถึงความสมัครสมานสามัคคีกันไม่แตกแยก

2. บุคลากร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับจำนวนหรือความพอเพียงของบุคลากร คุณภาพของบุคลากรและระดับการนำบุคลากร ไปใช้ให้เกิดประโยชน์
3. งบประมาณ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความพอเพียง (Adequacy) ของงบประมาณและกระบวนการจัดสรรงบประมาณ (Budget allocation)
4. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนวิทยากรหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้
5. อาคารสถานที่ ทำเลที่ตั้งและความพร้อมว่ามีความเอื้ออำนวยต่อลักษณะงานที่องค์กรจะต้องดำเนินการหรือไม่

ความพร้อมขององค์การในลักษณะการทำงานร่วมกับองค์การอื่น

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานเบื้องต้นอยู่ในความเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนต่างมีความต้องการอะไรต่ออะไรหลายอย่างในชีวิต หากลำพังตนเองอาจไม่สามารถสนองความต้องการของตนได้มากนัก จึงต้องอาศัยบุคคลอื่นมามีส่วนช่วยสนองความต้องการเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงจำต้องสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมขึ้น โดยทุกคนต่างแสวงหาผลตอบแทนที่พวกเขาพอใจทั้งที่รู้ตัวและโดยไม่รู้สึกรู้ตัวจากความสัมพันธ์นั้น ๆ การที่บุคคลยังคงดำรงรักษาความสัมพันธ์หนึ่ง ๆ ไว้ต่อไปก็เพราะทั้งสองฝ่ายต่างได้รับผลตอบแทนที่แต่ละฝ่ายพอใจ การเข้าสู่ห้วงของความสัมพันธ์ทางสังคมจึงเป็นการสร้างห้องแห่งพันธะสำหรับการตอบสนองความต้องการแก่กันและกัน ดังนั้นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Interaction process) ทั่ว ๆ ไปแท้ที่จริงคือ “กระบวนการแลกเปลี่ยน” นั่นเอง ในกระบวนการนี้บุคคลย่อมต้องมีสิ่งสูญเสียไปเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนขึ้น เปรียบเสมือนเป็นการลงทุน ซึ่งการตัดสินใจการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น บุคคลมักจะคำนวณระหว่างต้นทุนและผลตอบแทนของการกระทำนั้น ๆ แล้วว่า ผลตอบแทนนั้นเป็นที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นผลตอบแทนที่มากที่สุด (Optimum) แต่เป็นผลตอบแทนที่ตนพึงพอใจ (Satisfaction) แล้ว แนวคิดของนักวิชาการเหล่านี้ได้แก่

พรวิศิษฐ์ วรวรรณ (2543 : 45) ได้กล่าวไว้ว่า มีแนวการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในเชิงการแลกเปลี่ยนที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากแนวการศึกษาทางจิตวิทยาอย่างมากผู้หนึ่ง เขาให้ความสำคัญแก่กระบวนการของการเสริมแรง (Process of reinforcement) ในการอธิบายการกระทำระหว่างกันของมนุษย์โดย Homans เสนอว่า การที่บุคคลหนึ่ง ๆ จะกระทำพฤติกรรมไปในทางใดทางหนึ่งย่อมมีความเกี่ยวข้องกับรางวัลหรือการลงโทษที่เขาจะได้รับจากการกระทำของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

71

บุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่ในที่นี้รางวัล (Reward) ก็คือการเสริมแรงทางบวก (Positive reinforcement) ส่วนการลงโทษ (Punishment) ก็คือ การเสริมแรงทางลบ (Negative reinforcement)

Homans ได้สรุปเป็นข้อเสนอ (Proposition) กว้าง ๆ เกี่ยวกับการกระทำของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. หากการกระทำในอดีตประการใดประการหนึ่งนำมาซึ่งรางวัล เมื่อบุคคลพบสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันบุคคลจะมีแนวโน้มที่จะมีการกระทำเช่นนั้นอีก
2. การกระทำใดที่นำมาซึ่งรางวัลบ่อย ๆ บุคคลจะยังมีแนวโน้มจะมีการกระทำนั้นมากขึ้น
3. ยิ่งรางวัลที่ได้รับจากการกระทำใด ๆ มีคุณค่าต่อบุคคลมาก บุคคลจะยังมีแนวโน้มจะมีการกระทำนั้นมากขึ้น

สำหรับส่วนบุคคลจะพิจารณาเลือกกระทำการใดการหนึ่งนั้น Homans ใช้หลักทางเศรษฐศาสตร์อธิบายว่า บุคคลจะเลือกทางเลือกที่ให้ผลกำไรมากที่สุด ส่วนเรื่องระดับคุณค่าของการกระทำนั้น Homans ใช้หลักอุปสงค์อุปทานมาเชื่อมโยงกับมโนทัศน์ทางจิตวิทยา พฤติกรรม ได้แก่ ความขาดแคลน และความเพียงพอเพื่อใช้อธิบายระดับคุณภาพของการกระทำ เช่น คุณค่าอาจเพิ่มขึ้นเมื่อบุคคลมีสถานะขาดแคลน แต่คุณค่าของการกระทำเดียวกันอาจลดลง เมื่อบุคคลมีสถานะเพียงพอแล้ว ระดับคุณค่านี้ยังมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลอีกด้วย

วีรพงษ์ อุ่มมานนท์ (2546 : 14) มุ่งพิจารณาการพึ่งพิงกันระหว่างบุคคล (Interdependence) เป็นสำคัญ โดยเขาเสนอว่า การแลกเปลี่ยนเป็นกระบวนการทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตของสังคม (Social life) ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยน ดังนั้น บุคคลจึงต้องมีทั้งประโยชน์ที่ได้รับ (Reward) และสิ่งที่เสียไป (Cost) ทั้งนี้ ประโยชน์ที่บุคคลได้รับในความสัมพันธ์นั้นอาจหมายถึงสิ่งที่สูญหายไปของอีกฝ่าย บุคคลจะต้องมีการแบ่งปันและตอบแทนต่อกัน

ความดึงดูดใจทางสังคม (Social attraction) หรือการเกิดความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่นผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นแรงที่จะก่อให้เกิดการคบหาสมาคมกัน (Association) โดยบุคคลจะถูกดึงดูดใจจากใครสักคนก็เมื่อเขารู้ได้ว่าการคบหาสมาคมกับบุคคลนั้นจะนำมาซึ่งประโยชน์ที่เขาพึงพอใจประการใดประการหนึ่ง ดังนั้น บุคคลจึงต้องทำให้อีกฝ่ายเกิดความดึงดูดใจแก่ตนเอง เช่นกัน โดยการสร้างความประทับใจ (Impression making) แก่อีกฝ่ายว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอันจะนำมาซึ่งประโยชน์แก่เขาเมื่อมีการคบหาสมาคมกัน เมื่อสร้างความสัมพันธ์ต่อการแลกเปลี่ยนประโยชน์ที่ต่างฝ่ายต่างต้องการจะเกิดขึ้น โดยการลงทุน (Investment) ของแต่ละฝ่ายตามประโยชน์ซึ่งคาดหวังตรงกันที่สามารถให้กันได้ อันจะทำให้เกิดการคบหาสมาคมและมีความสัมพันธ์ทางสังคมกันขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

72

ในการคบหาสมาคมกันนั้น บุคคลอาจได้รับประโยชน์ที่แตกต่างกันไป ประโยชน์ที่มีการแลกเปลี่ยนเหล่านี้ Blau แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

Extrinsic reward เป็นประโยชน์ที่ปรากฏออกมาให้เห็นภายนอกชัดเจน (Material benefit) ตั้งแต่ที่อยู่รูปของทรัพย์สินของ (Good) จนถึงการบริการ (Service) เช่น การให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ การเชื้อเชิญ (Invitation) การยินยอมปฏิบัติตามความปรารถนาของอีกฝ่าย (Compliance) เป็นต้น

Intrinsic reward เป็นประโยชน์ที่เป็นความรู้สึกในจิตใจของบุคคลอันเกิดขึ้นในการที่ได้มีการกระทำระหว่างกันนั้น ๆ เอง ได้แก่ ความพึงพอใจ ความอบอุ่น ความภาคภูมิใจ เป็นต้น

นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนมีความหมายที่กว้างมากซึ่ง Blau ได้แยกการแลกเปลี่ยนออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การแลกเปลี่ยนเชิงสังคมและการแลกเปลี่ยนเชิงเศรษฐกิจ

การแลกเปลี่ยนเชิงสังคม (Social exchange) ลักษณะสำคัญของการแลกเปลี่ยนแบบนี้คือ ประโยชน์การแลกเปลี่ยนกันจะไม่มีภาระมูลค่าของสิ่งที่แลกเปลี่ยนอย่างชัดเจนตายตัว แต่มีพันธะตอบแทนในรูปของพันธะผูกพันทางสังคม (Social obligation) ซึ่งมีลักษณะไม่กำหนดค่าและเงื่อนไขอย่างตายตัว (Unspecified) หากคาดหวังการตอบแทนอย่างไม่จำกัดรูปแบบและระยะเวลาในการตอบแทน เพราะการแลกเปลี่ยนเชิงสังคมมีแนวโน้มทำให้เกิดความรู้สึกถึงพันธะผูกพันส่วนบุคคล (Personal obligation) บุญคุณ (Gratitude) และความไว้วางใจกัน (Trust) ซึ่งทำให้ไม่มีการบังคับโดยตรงให้ตอบแทนหรือเจรจาเกี่ยวกับเงื่อนไขการตอบแทน

การแลกเปลี่ยนเชิงเศรษฐกิจ (Economic exchange) การแลกเปลี่ยนแบบนี้มีการระบุค่าของประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนอย่างชัดเจนเพื่อตอบแทน (Exact quantities to be exchanged) พันธะตอบแทนจึงอยู่ในรูปของพันธะผูกพันทางสัญญา (Contractual obligation)

การวัดระดับความพร้อมขององค์กร

การวัดระดับความพร้อมด้านระบบบริหารจัดการขององค์กร

คณีย์ เทียนพุด (2543 : 19) กล่าวว่า การวัดความสามารถ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความพร้อมขององค์กรอาจทำได้ 2 วิธี หลัก ๆ คือ

วิธีแรก ใช้การวัดด้านมิติพฤติกรรม (ทักษะความรู้ความคิดและพฤติกรรม) ขององค์กร ด้วยการมุ่งไปที่การวัดที่พฤติกรรมหลักที่มีผลต่อการดำเนินการภารกิจขององค์กร โดยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ว่าบุคลากรขององค์กรนั้นมีพฤติกรรม (Behavioral analysis) ที่สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามภารกิจขององค์กรนั้นหรือไม่ วิธีการวิเคราะห์แบบนี้จะเรียกว่าเทคนิค Behavioral Event Interviews หรือ BEIs

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

73

วิธีที่สอง ใช้วิธีการวัดโดยการเปรียบเทียบมาตรฐานการทำงานขององค์กรนั้น มาตรฐานการทำงานขององค์กรที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการประสบความสำเร็จหรืออีกนัยหนึ่ง คือ การใช้วิธี Benchmarking นั้นเอง โดยในกระบวนการวิเคราะห์นั้นจะใช้วิธีการวิเคราะห์หน้าที่งาน (Functional analysis) ว่าอะไรคือขอบเขตงานและมาตรฐานงานที่ถือว่าเป็นตัวดัชนีชี้วัดผลสำเร็จ (Key Performance Indicators : KPIs) แล้วนำองค์กรที่จะวัดระดับความสามารถ ความพร้อมนั้นมา ทำการเปรียบเทียบว่ามีขอบเขตงานและมาตรฐานงานที่สอดคล้องกับดัชนีชี้วัดผลสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

การวัดระดับความพร้อมขององค์กรด้านการทำงานร่วมกับองค์กรอื่น

การวัดระดับความพร้อมขององค์กรในแง่นี้ จะใช้วิธีการวัดในเชิงทัศนคติของการเห็นประโยชน์จากการทำงานร่วมกันตามแนวทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social Exchange Theory) โดยพิจารณาว่า ในการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคล ปัจจัยสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของการทำงานร่วมกันจะเป็นผลมาจากการที่แต่ละบุคคลที่มาทำงานร่วมกันได้สร้างสถานะที่เอื้ออำนวยต่อความคาดหวัง (Availability) ของอีกบุคคลได้มากน้อยแค่ไหน หรืออีกนัยหนึ่งคือ ตอบสนองความคาดหวัง จุดมุ่งหมายของอีกบุคคลหนึ่งได้มากน้อยแค่ไหนนั่นเอง การศึกษาเชิงพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะเช่นนี้ อาจจะใช้การศึกษาจากทัศนคติที่เกี่ยวกับเรื่องของบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง โดย

บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งคาดหวังไว้ล่วงหน้าต่อบุคคลหรือองค์กรอื่นหรืออีกนัยหนึ่ง บทบาทที่คาดหวังจะสะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายที่บุคคลหนึ่งต้องการจะได้จากอีกบุคคลหรือองค์กรหนึ่ง (สุกิจ กลีบแก้ว, 2531 : 25)

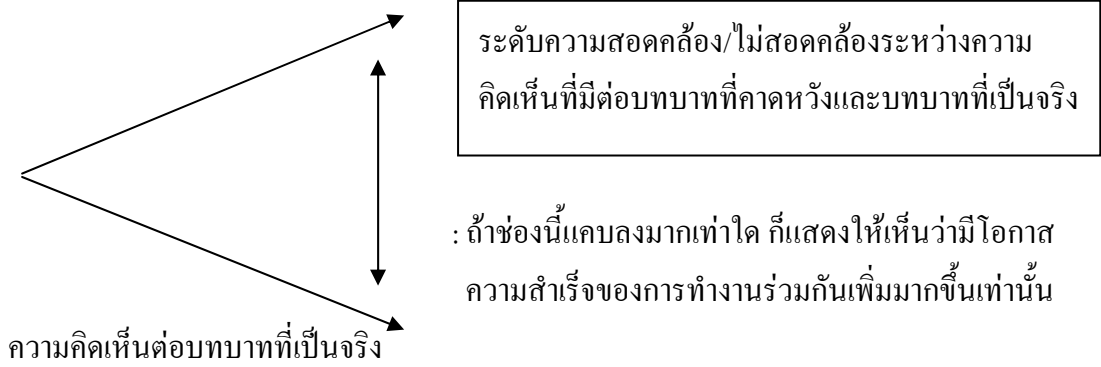
บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลหรือองค์กรหนึ่งปฏิบัติ หรือแสดงออกมา ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องต่อความคาดหวังของอีกบุคคลหนึ่งก็ได้ หรืออีกนัยหนึ่งบทบาทที่เป็นจริงจะสะท้อนให้เห็นความสามารถของบุคคลหรือองค์กรหนึ่งในการเอื้ออำนวยต่อความคาดหวังของบุคคลอื่น

โดยการวัดระดับความพร้อมในเรื่องนี้จะใช้วิธีการสอบถามความคิดเห็นของบุคคลหนึ่ง ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของอีกบุคคลหรือองค์กรหนึ่ง แล้วนำมา เปรียบเทียบว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ระดับความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกันระหว่าง บทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่เป็นจริงนี้ จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการที่แรงจูงใจหรือ จุดมุ่งหมายของบุคคลนั้น ได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการหรือมุ่งหวังไว้หรือไม่ และนำไปสู่ โอกาสแห่งความสำเร็จของการทำงานร่วมกันตามมา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ระดับความพร้อมของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

องค์การในลักษณะการทำงานร่วมกับองค์กรอื่นในภาพรวมนั่นเอง ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นได้ดังภาพ
ความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวัง

ภาพประกอบ 6 แนวคิดการวัดทัศนคติที่มีผลต่อความพร้อมในการทำงานร่วมกัน
ระหว่างบุคคลหรือระหว่างองค์การ

ที่มา : สงวนศรี วิรัชชัย. 2527 : 46

ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความพร้อมในการจัดบริการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ความสามารถในการจัดบริการด้านการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติที่ดี (Attitude) ความพร้อมเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ของการบริการด้านการศึกษากว่าคือ ถ้ามีความพร้อม ปัญหาน้อยจะมีความเป็นไปได้มากที่จะจัดบริการด้านการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การพิจารณาถึงความพร้อมสามารถดูได้จากทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งในด้านความพอเพียงของทรัพยากรในการดำเนินการ ความมีประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและนวัตกรรมต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาซึ่งในที่นี้อาจพิจารณาได้จากบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ห้องเรียน ตลอดจนระบบบริหารจัดการ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 42) สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาถึงความพร้อมต่อไป

องค์ประกอบของความพร้อม

ความพร้อมในการจัดบริการด้านการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในหลายประการดังพิจารณาได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

75

1. พิจารณาในแง่ของทรัพยากรในการบริหาร ทรัพยากรในการบริหารและการจัดการทางการศึกษา โดยยึดหลัก 4 M คือ Man Money Material และ Management ดังนี้

1.1 Man ประกอบด้วย บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ครู-อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น

1.2 Money ประกอบด้วย งบประมาณภาครัฐ ค่าใช้จ่ายต่อหัว เงินบริจาคจากภาคเอกชน ตลอดจนการสนับสนุนด้านทรัพย์สินต่าง ๆ จากชุมชน องค์กร และสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

1.3 Material ประกอบด้วย สถานศึกษา อาคารสถานที่ ห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 Management ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามประเมินผล นโยบายและแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กรและสถาบันต่าง ๆ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นต้น

องค์ประกอบของความพร้อมในแง่ของทรัพยากรในการบริหารดังกล่าวข้างต้น มีความเกี่ยวข้องกับความพร้อมในการจัดบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ ถ้าเรามีเป้าหมายจำนวนนักเรียน นักศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่มีจำนวนห้องเรียนที่จะรองรับนักเรียน นักศึกษา ตลอดจน ครูอาจารย์ และงบประมาณไม่เพียงพอที่จะส่งผลต่อความพร้อมในการจัดบริการด้านการศึกษาได้ เป็นต้น

2. พิจารณาในแง่ของการวิเคราะห์เชิงระบบ ระบบใดระบบหนึ่งจะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สิ่งป้อนเข้าหรือข้อมูลนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product)

2.1 สิ่งป้อนเข้า (Input) หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบ โดยรวมไปถึงสภาพแวดล้อม (Context) ต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของระบบนั้นด้วยในระบบอุตสาหกรรม ตัวป้อน ได้แก่ ที่ดิน โรงเรียน คนงาน เครื่องจักรและอื่น ๆ ในระบบการศึกษาตัวป้อนได้แก่ นักเรียน สถานศึกษา อาคาร สถานที่ ห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ครู อาจารย์ สภาพแวดล้อมของนักเรียน สถานศึกษา และอื่น ๆ

2.2 กระบวนการ (Process) เป็นองค์ประกอบที่สองของระบบ ซึ่งหมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตในลักษณะต่าง ๆ ส่วนในระบบการศึกษาได้แก่ การเรียนการสอน การบริหาร หลักสูตร ระบบการจัดการ การนิเทศ ติดตามประเมินผล นโยบายและแผนการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กร สถาบันต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาและอื่น ๆ

2.3 ผลผลิต (Product) หรือผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง ความสำเร็จในลักษณะต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในระบบอุตสาหกรรมอาจได้แก่ สินค้าสำเร็จรูปต่าง ๆ

เช่น รถยนต์ เสื้อผ้าสำเร็จรูปและอื่น ๆ ส่วนในระบบการศึกษาได้แก่ สัมฤทธิผลของนักเรียน ลักษณะต่าง ๆ หรือนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้ตามควรแก่อัตภาพ ซึ่งอาจเรียกว่าคุณภาพชีวิตและความครอบคลุมของการจัดบริการการศึกษา เป็นต้น ความพร้อมในแง่ของระบบดังกล่าว จะมีความสัมพันธ์กันทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร และยังมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมด้วยซึ่งความสามารถในการจัดการศึกษาหรือความพร้อมนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับสิ่งป้อนเข้าว่ามีเพียงพอหรือไม่ มีสภาพและข้อจำกัดเป็นอย่างไร มีเป้าหมายจำนวนนักเรียนที่ต้องการผลิตเป็นจำนวนมาก และมีภูมิหลังแตกต่างกัน อันเป็นข้อจำกัดในการเข้ารับบริการทางการศึกษาก็จะเกี่ยวข้องกับโรงเรียนห้องเรียนที่จะรองรับจำนวนนักเรียน ตลอดจนครู-อาจารย์ งบประมาณและอื่น ๆ นอกจากนี้ถ้ามีทรัพยากรอันจำกัด จะต้องมีนวัตกรรมในการจัดการเพื่อรองรับจำนวนนักเรียนที่มีมากให้ได้ และถ้าต้องการผลิตที่มีคุณภาพก็ต้องเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ และอื่น ๆ เป็นต้น

ประเภทของความพร้อม ความพร้อมในการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถพิจารณาได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ด้านปริมาณ ได้แก่ ความพร้อมในการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านปริมาณซึ่งเป็นการพร้อมหรือความสามารถในการจัดบริการการศึกษาได้ครอบคลุมเป้าหมายเพียงใด ถ้ามีความพร้อมมากก็สามารถจัดบริการการศึกษาได้ครอบคลุมมากเป็นต้น กล่าวอีกนัยหนึ่งคือระดับความสามารถที่จะจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ครอบคลุมเป้าหมาย
2. ด้านคุณภาพ ได้แก่ ความพร้อมในการจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพซึ่งเป็นการสามารถในการจัดบริการการศึกษาได้อย่างมีสัมฤทธิผล ถ้ามีความพร้อมมากก็จะสามารถจัดบริการการศึกษาได้อย่างมีสัมฤทธิผลมาก เป็นต้น อีกนัยหนึ่งคือระดับความสามารถที่จะจัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีสัมฤทธิผล

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษา

ความพร้อมในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายว่าเป็นคำแสดงกิจร่วมกันหรือในเวลาเดียวกันหรือในทำนองนั้น เช่น ไปพร้อมกัน ถึงพร้อมกัน โดยปริยาย หมายความว่าครบครัน (ครบครัน หมายถึง พร้อมเพรียง ไม่ขาดเหลือ บริบูรณ์) เช่น งานพร้อม ดีพร้อม เตรียมพร้อม เสร็จ เช่น พร้อมแล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 579)

เบญจมาศ วัชรโรภาส (2545 : 9) ให้ความหมายว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพแห่งความเจริญงอกงามและการพัฒนาการอย่างสูงสุดของบุคคลทั้งกาย สมอง อารมณ์ และสังคม จนถึงระดับที่จะเรียนรู้ ได้แบ่งองค์ประกอบความพร้อมไว้ 4 กลุ่ม คือ

1. ทางกาย (Physiological factors) ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะทางด้านร่างกายทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

777

2. ทางสติปัญญา (Intellectual factors) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญาโดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้และความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล
3. ทางอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (Emotional factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และความต้องการที่จะเรียนรู้
4. ทางสิ่งแวดล้อม (Environmental factors) ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

เดโช สวานานนท์ (2512 : 210) ให้ความหมายว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพการณ์เตรียมตัวเพื่อการตอบสนองหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ปรัชญา ชุ่มนาเสียว (2544 : 45-46) ได้ให้ความหมายของความพร้อมไว้ว่า ความพร้อมในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรหรือบุคคลใดก็ตาม หมายถึง ความสามารถขององค์กรหรือบุคคลนั้นที่มีผลทำให้งานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ความสามารถที่เป็นส่วนหนึ่งของความพร้อมนี้เป็นผลรวมของการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในตนเองหรือทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อมนำมารวมเข้าด้วยกัน แล้วมุ่งปฏิบัติหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งให้บังเกิดความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

บรรจบ จันท์เจริญ (2542 : 17) ได้ให้ความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง สภาวะหรือลักษณะของบุคคลที่กระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยมีสภาพการเตรียมการ ความถนัด ความพอใจ หรือความกระตือรือร้น เพื่อตอบสนองกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งเกิดจากวุฒิภาวะ ประสบการณ์ และอารมณ์

สุภกิจ จันดา (2548 : 15) ให้นิยามความหมายของความพร้อมว่า เป็นความสามารถตกลงใจ ความปรารถนา และความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจากลักษณะทางวุฒิภาวะ ประสบการณ์และอารมณ์ ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีความสามารถทำกิจกรรมนั้น ๆ

เบญจมาศ วัชโรภาส (2545 : 17) ได้แบ่งความพร้อมออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกายทั่วไป เป็นต้น
2. องค์ประกอบด้วยสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมด้านความสามารถในการรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นต้น
3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม สภาพแวดล้อมรอบตัว เป็นต้น
4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

78

บุญชัย ปัญญาธรรมากุล(2541 : 5) ได้กล่าวถึงความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง ลักษณะที่ผู้กระทำให้มีความคล่องตัว กระตือรือร้น ความตั้งใจ ในการทำพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุผลสำเร็จ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพของบุคคลที่มีความพร้อม หรือมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ มีความถนัด ที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ซึ่งเป็นผลมาจากการมีการเตรียมตัวทางด้านร่างกายและจิตใจ

อัญชลี มุละดา (2541 : 28) ได้กล่าวถึงความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง รากฐาน และแนวโน้มของบุคคลที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว ย่อมขึ้นอยู่กับความพร้อมและความไม่พร้อม บุคคลที่มีความพร้อมอย่างดียิ่งจะทำงานด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จอย่างน่าพอใจ ส่วนบุคคลที่ไม่พร้อมย่อมเปรียบเสมือนถูกบังคับให้ทำงานการทำงานจึงไม่ประสบผลสำเร็จ

สุภกิจ จันดา (2548 : 15) ได้กล่าวถึงความหมายของความพร้อมว่า หมายถึง สภาพของผู้เรียนที่แสดงออกทั้งในด้านของการใช้ภาษา การสังเกตพื้นฐาน ประสบการณ์เดิมและอื่น ๆ ความพร้อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพทางกาย ใจ และสติปัญญา

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพของบุคคลที่มีความพร้อม หรือมีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ มีความถนัด ที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ซึ่งเป็นผลมาจากการมีการเตรียมตัวทางด้านร่างกายและจิตใจ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ.2525 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2539 : 780) ให้ความหมายของคำว่าศักยภาพว่า “ศักยภาพ” หมายถึง ภาวะแฝงอำนาจหรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ อาจทำให้ปรากฏเห็นได้

บาร์ทอลและมาร์ติน (Barton and Matin) (หฤทัย กุบแก้ว. 2546 : 18) อธิบายว่า ศักยภาพหรือขีดความสามารถ (Capacity) หมายถึง อัตราความสามารถในการผลิตที่มากที่สุดจากการทำงาน (Maximum output rate) ตัวอย่างเช่น ศักยภาพของโรงภาพยนตร์สามารถวัดได้จากปริมาณผู้ชมที่สามารถเข้าชมภาพยนตร์ได้มากที่สุดในรอบหนึ่ง ๆ ถ้าเป็นเครื่องบินก็ดูจากปริมาณผู้โดยสาร หรือสินค้าที่สามารถขนส่งได้มากที่สุดในเที่ยวหนึ่ง ๆ ส่วนกรณีของโรงงานผลิตรถยนต์ อาจวัดได้จากปริมาณสูงสุดที่สามารถผลิตได้ในปีหนึ่ง ๆ

ปรกรณ์ ปรียากร (2527 : 29) กล่าวว่า ศักยภาพเป็นพลังความสามารถ ทั้งที่มองเห็นได้ และซ่อนเร้นอยู่ภายใน และยังจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้า และการพัฒนาในอนาคตอีกด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

79

พรณี ช.เจนจิต (2528 : 32-34) ได้กล่าวถึงศักยภาพด้านการเรียนรู้ว่า หมายถึง สภาวะของบุคคลที่จะเรียนรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างบังเกิดผล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ การได้รับการฝึกอบรมเตรียมตัว ความสนใจ หรือแรงจูงใจในการอุทิศตนเพื่อทำงาน

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2534 : 17) กล่าวว่า ศักยภาพ คือ ความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจที่มีพร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางด้านร่างกาย ได้แก่ วุฒิภาวะ (Maturity) ซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ

วนิดา วีระกุล (2534 : 17) ได้กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ ใจเขาน้ำปัญญา และอารมณ์ ที่พร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือลักษณะทั้งหมดของบุคคลที่สามารถรวบรวมขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบในการตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยวิธีการหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดการกระทำที่มีแนวโน้มที่จะให้เกิดความสำเร็จ ศักยภาพจะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ทางสังคม ความสนใจ แรงจูงใจ และความกระตือรือร้น

ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ (2543 : 79) กล่าวว่าเมื่อพิจารณาจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่เกิดขึ้นและมีอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่า ศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละแห่งย่อมมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ปัจจัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมซึ่งงานวิจัยหลาย ๆ ชิ้นได้ให้ความหมายถึงความพร้อมไว้ต่างกัน คือความพร้อมเป็นสภาพ หรือสมรรถภาพของบุคคลที่เต็มใจปฏิบัติ หรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญในการทำนายผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ ได้ว่า จะสามารถปฏิบัติหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือสำเร็จตามผลที่มุ่งหวังเพียงใด

เวฬุวรรณ สมทรัพย์ (2543 : 8) กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ลักษณะความสามารถเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวองค์กรนั้น ๆ อันประกอบด้วย โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ระบบพฤติกรรม อันได้แก่ การบริหาร การเป็นผู้นำ ทัศนคติต่อภาระงาน และความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการทำงานขององค์กรกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด ซึ่งจะนำมาใช้ตามสถานการณ์ที่ผู้นำหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนด เพื่อให้เกิดผลดีตามที่ต้องการ ดังนั้น ศักยภาพขององค์กรจึงเป็นปัจจัยทั้งภายใน และภายนอกขององค์กรที่เกื้อหนุนให้องค์กรนั้นทำงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 7) กล่าวว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงความพร้อมในด้านความสามารถภายในหน่วยงาน มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้รองรับภารกิจในการจัดการศึกษา รวมทั้งมีการปรับปรุงระบบบริหารงานบุคลากรเพื่อการศึกษาที่แสดงถึงสิทธิ ความก้าวหน้า สวัสดิการ ความ

มั่นคงของบุคลากรที่จะได้รับและสิ่งที่แสดงถึงการบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2544 : 29) ก็ได้กล่าวว่าศักยภาพในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นพิจารณาจากด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ได้แก่ ศักยภาพในการบริหารการศึกษาของนักบริหารการศึกษารอง อธิการปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ อัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ด้านงบประมาณ ได้แก่ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น จะเพิ่มขึ้น และได้รับอุดหนุนจากรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนได้รับสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ
3. ด้านพัสดุ ได้แก่ ความต้องการทางด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ที่จะรับ โอน ให้มี ให้เป็น ให้เกิด ที่จะขอสนับสนุน
4. ด้านการจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ต่อการจัดการศึกษา และการจัดโครงสร้าง การบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถในการกระทำการ อย่างหนึ่งอย่างใดที่แสดงถึงความพร้อมในด้านความสามารถในหน่วยงานด้านต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ พักตร์ และการจัดการ ซึ่งทำให้องค์กรนั้นสามารถทำงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ร็อบสัน (Robson. 1953 : 574) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วย การปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal right) แต่ต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

ฮอลโลเวย์ (Holloway. 1951 : 101 - 103) ให้ความหมายว่า การปกครองตนเองของ ท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตที่แน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีอำนาจ ปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาของท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้ง จากประชาชน

วิท (Wit. 1967 : 14 - 21) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นว่าเป็นการปกครอง ท้องถิ่นที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจ ไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันรับผิดชอบทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

81

ปกครองท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

คลาร์ก (Clarke. 1957 : 87-89) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด โดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

มอนตาญ (Montagu. 1984 : 574) ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วย อำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ชเนศวร์ เจริญเมือง (2539ก : 25) ได้นิยามว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนที่เสียภาษี ต้องมีสิทธิ มีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารต้องทำอะไร ผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ และไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมืองหรือหมู่บ้าน ล้วนต้องมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นเอง

สุภัท ฆ้องแก้ว (2545 : 11) ได้นิยาม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้แก่ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยให้มีหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่ องค์กรหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจและการดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลที่มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการจัดการปกครองกันเองเพื่อเป็นการบำบัดความต้องการของตน มีการบริหารงานโดยจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กร มีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งการบริหารงานดังกล่าวมีความเป็นอิสระ แต่รัฐบาลต้องเข้ามาควบคุมการบริหารงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2544 : 26-29) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการทำให้ได้กรอบแห่งบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย จึงได้เสนอยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา

เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกันทั้งในด้าน ความพร้อม และศักยภาพ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ 2 แนวทาง คือ

1.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

1.1.1 ดำเนินการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเองภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.2 ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐจะถ่ายโอนภารกิจ การจัดการศึกษาของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศึกษา

สำหรับการดำเนินงานทั้ง 2 กรณี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องผ่านการประเมินความพร้อมที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกำหนด และกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่ดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานกำหนด

1.2 การดำเนินการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมเป็นการดำเนินงาน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการศึกษา ทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งการเสนอแนะ แนะนำ และร่วมพัฒนาการศึกษา

2. การพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษา

พิจารณาจากลักษณะ และการแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

83

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว ดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ตามความต้องการของประชาชน

2.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ได้จัดการศึกษา ดำเนินการจัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนในความรับผิดชอบของท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความพร้อม และความต้องการของท้องถิ่น

ทั้งนี้ ภายใต้อำนาจประเมินความพร้อมตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนด

2.2 การแบ่งกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการกำหนดกรอบภารกิจจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

2.2.1 กลุ่มความพร้อมสูง ควรดำเนินการกิจ

2.2.1.1 การศึกษาก่อนพื้นฐาน

2.2.1.2 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.1.3 การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ

2.2.1.4 กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ

2.2.1.5 บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.2 กลุ่มความพร้อมปานกลาง ควรดำเนินการกิจ

2.2.2.1 การศึกษาก่อนพื้นฐาน (การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา)

2.2.2.2 การศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.2.3 การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ

2.2.2.4 กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ

2.2.2.5 บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.3 กลุ่มความพร้อมระดับต่ำ ควรดำเนินการกิจ

2.2.3.1 การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ

2.2.3.2 กิจกรรมเด็ก เยาวชน การกีฬา นันทนาการ

2.2.3.3 บำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.3.4 ร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ

2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาพิจารณาจาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

84

2.3.1 ความต้องการ และข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น

2.3.2 ความคิดเห็นของสภาท้องถิ่น

2.3.3 ข้อมูล ข้อเท็จจริง (จำนวน โรงเรียน จำนวนเด็ก สภาพที่ตั้ง ฯลฯ)

2.3.4 ข้อคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะโอน

2.3.5 ศักยภาพของท้องถิ่น (คน เงิน วัสดุ การจัดการ)

2.3.5.1 คน ได้แก่ ศักยภาพในการบริหารการศึกษาของนักบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.5.2 เงิน ได้แก่ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น จะเพิ่มขึ้น และได้รับอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มขึ้น ตลอดจนได้รับสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ

2.3.5.3 วัสดุ ได้แก่ ความต้องการทางด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ที่มี ที่จะรับโอน ที่จะให้มี ให้เป็น ให้เกิด ที่จะขอสนับสนุน

2.3.5.4 การจัดการ ได้แก่ ศักยภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ ความสามารถ วิสัยทัศน์ ต่อการจัดการศึกษา และการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ประหยัด หงส์ทองคำ (2527 : 52 - 53) กล่าวว่าเมื่อการกระจายอำนาจเป็นกิจกรรมที่ประชาชนจะต้องมีบทบาทเขามารับภาระหน้าที่บางประการจากรัฐ ไปจัดทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นจึงมีประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจเพื่อให้เกิดผลดีในการกระจายอำนาจ ความสามารถหรือความพร้อมของประชาชน และท้องถิ่นในอันที่จะรับภาระในการกระจายอำนาจดังกล่าวได้แก่

1. ความพร้อมในด้านการเงินการคลังของท้องถิ่น การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานเล็กหรืองานใหญ่ ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จประการหนึ่งที่จะมองข้ามไม่ได้ก็คือ เงินงบประมาณที่จะมาใช้จ่ายในการทำงาน ถ้าองค์กรใดไม่มีปัญหาด้านการเงิน องค์กรนั้นย่อมมีโอกาสที่จะปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอุปสรรคน้อยกว่าองค์กรที่ยังขาดความพร้อมในด้านการเงิน ดังนั้น การพิจารณาเพื่อการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นใด ได้มีสิทธิที่จะปกครองตนเอง ต้องคำนึงถึงความสามารถด้านการเงินการคลังของท้องถิ่นนั้นเป็นเบื้องต้น

2. ความพร้อมของประชาชนในด้านการเมือง ต้องพิจารณาถึงความรู้ทางการเมือง การกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิปกครองตนเองนั้น จะต้องพิจารณาว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการเบื้องต้นหรือการปกครองตนเองของประชาชน เช่น การตระหนักถึง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

85

ความสำคัญของสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ประชาชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสำนึก
รับผิดชอบ หรือไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเหตุอันไม่ชอบด้วยหลักการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นแก่อำิสสินจ้าง หรือเห็นแก่พวกพ้อง หรือถูกชัก
จูงแถมบังคับจากผู้มีอำนาจหรือมีอิทธิพลในท้องถิ่น ซึ่งการเลือกตั้งโดยเหตุดังกล่าวย่อมไม่เป็น
ผลดีแก่การเมือง การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น เพราะผู้ได้รับเลือกตั้งก็มักจะไม่
รับผิดชอบต่อผลประโยชน์สาธารณะ หากแต่จะรับผิดชอบต่อพวกพ้องคนใกล้ชิด ผู้มีอิทธิพลที่มี
ส่วนช่วยเหลือให้เขาได้รับเลือกตั้ง ยิ่งไปกว่านั้นการเลือกตั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อให้ได้ชัย
ชนะ เมื่อเขามีตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนตนเองของประชาชน ในท้องถิ่นเขาย่อมใช้
ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ทุกรูปแบบเพื่อถอนทุนคืน และเตรียมไว้สำหรับเป็นทุนในการ
เลือกตั้งต่อไป

การที่ประชาชนมีความพร้อมหรือความสามารถทางการเมืองอยู่ในเกณฑ์ต่ำยังก่อให้เกิด
ผลเสียแก่กิจการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมหาศาล เช่น เมื่อเลือกตั้งแล้วมีการ
แบ่งแยกประชาชนเป็นก๊กเป็นเหล่า ขาดความสามัคคี ย่อมจะเป็นบ่อเกิดให้พลังอำนาจของ
ประชาชนที่จะร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นแตกแยก ไม่อาจร่วมกันสร้างความสำเร็จใน
กิจการใด ๆ ได้ หรือการที่ประชาชนขาดความเป็นตัวของตัวเองทางการเมืองไม่เห็นความสำคัญว่า
กิจกรรมอันเรียกว่าการเมืองนั้นเป็นกิจกรรมที่ประชาชนทุกคนจะต้องเอาใจใส่และถือว่าเป็น
กิจกรรมที่จะต้องรับผิดชอบโดยสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งดูดายพฤติกรรมของประชาชนดังกล่าว
ย่อมจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่จะอาสาสมัครที่จะรับใช้ประชาชนถือโอกาสใช้
ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ และก่อให้เกิดผลเสียแก่ท้องถิ่นและประชาชนใน
ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง และจะมีผลสืบเนื่องไปจนถึงการที่ประชาชนจะเกิดความเบื่อหน่ายที่ถดถอย
และไม่เห็นคุณค่าประโยชน์ของการกระจายอำนาจอันเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาท มี
ส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองการปกครองตนเอง ผลสุดท้ายการกระจายอำนาจนั้นก็จะมีผล

3. ความพร้อมหรือความสามารถของประชาชนในการบริหารกิจการในหน้าที่การ
กระจายอำนาจ เป็นกิจกรรมที่รับมอบหมายภารกิจหน้าที่บางประการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามา
รับหน้าที่ดังกล่าวไปปฏิบัติจัดทำ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองให้เกิดผลดี ฉะนั้น
ประชาชนในท้องถิ่นที่จะรับการกระจายอำนาจได้อย่างน้อยจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะ
รับผิดชอบต่อบริการอันเป็นหน้าที่ได้เป็นอย่างดี มิฉะนั้นการกระจายอำนาจแทนที่จะเป็นประโยชน์
หรือเกิดผลดีแก่ท้องถิ่น จะกลับเป็นโทษหรือผลร้ายแก่ท้องถิ่น การที่ประชาชนในท้องถิ่นขาด
คุณสมบัติที่จะเป็นผู้บริหารกิจการของท้องถิ่นด้วยตัวเอง ผลที่จะเกิดขึ้นก็คือต้องอาศัยข้าราชการ
ของรัฐบาล เช่น เจ้าหน้าที่อำเภอ หรือจังหวัดมาทำหน้าที่ดังกล่าว ดังกรณีการกระจายอำนาจในรูป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

86

สุขภาพและองค์การบริหารส่วนจังหวัดตั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือภารกิจดังกล่าวอาจผูกขาดโดยคนกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจหรืออิทธิพลในท้องถิ่น โดยที่ประชาชนทั่วไปไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมหรือรับรู้การกระทำ ซึ่งโดยหลักการแล้วจะต้องเป็นการเปิดเผยแก่สาธารณชนทั่วไป

จรัส สุวรรณมาลา (2538 : 9-10) ได้อธิบายความหมายคำว่า “Decentralization” กล่าวคือในความหมายดั้งเดิมไม่ได้เน้นเรื่อง “อำนาจ” แต่อย่างใด หากเป็นเรื่องของ “สถานะศูนย์กลาง” “สถานะการกระจาย” เป็นสำคัญ หากมีเรื่องเข้ามาเกี่ยวข้องก็จะหมายถึง อำนาจการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว ในองค์การ รัฐบาล หรือสังคมหนึ่ง ๆ มักจะมีลักษณะรวมศูนย์หรือรวมตัดสินใจ (Collective central decisions) ในบางเรื่อง และมีการให้บุคคลหรือหน่วยงานแต่ละหน่วยงานตัดสินใจดำเนินกิจกรรมของตนได้อิสระ (Decentral/Local/Discretionary) ในบางเรื่อง อยู่เสมอ ดังนั้น คำว่า “Decentralization” จึงควรหมายถึงการกระจาย (อำนาจ) การตัดสินใจมิใช่การแบ่งอำนาจธิปไตยของชาติ การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นมิใช่การสร้างรัฐอธิปไตยขึ้นในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น หากแต่เป็นการให้หรือยอมรับสิทธิในการปกครองตนเองของชุมชนและภูมิภาคต่าง ๆ ภายใต้อธิปไตยของชาติหนึ่ง ๆ รวมกัน

นอกจากนี้ การกระจายอำนาจมีความหมายแตกต่างกันไปตามสถานะที่ใช้ในการอธิบาย เช่น การกระจายอำนาจในองค์กรทั่วไป หมายถึง การใช้หน่วยงานปฏิบัติงานมีอำนาจตัดสินใจเชิงนโยบาย และการจัดการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างกว้างขวาง หรือถ้ากล่าวถึงการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองของประเทศ หรือสังคม ๆ หนึ่ง ก็หมายถึง การให้องค์การของรัฐในระดับต่าง (ระดับภูมิภาคและท้องถิ่น) มีอำนาจการตัดสินใจทางการเมืองการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการจัดการในการดำเนินกิจกรรมของตนเองได้อย่างกว้างขวาง เป็นต้น การกระจายและรวมอำนาจในโลกที่เป็นจริงเป็นสถานะเชิงเปรียบเทียบมิใช่สถานะสมบูรณ์ กล่าวคือ องค์กรหรือสังคมมีการรวมอำนาจและกระจายอำนาจอยู่ระดับหนึ่ง ไม่มีองค์กรหรือสังคมใด ๆ ที่รวมอำนาจหรือกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์หรือสุดขั้วเพียงด้านเดียว แต่มีสถานะของการรวม หรือการกระจายอำนาจมากหรือน้อยแตกต่างกันเท่านั้น

ชเนศวร์ เจริญเมือง (2539ข : 59-76) ให้ความหมายว่าการกระจายอำนาจ หมายถึง ระบบของการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่นสำหรับกิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักได้แก่ ระบบสาธารณสุข โภค การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตทรัพย์สิน การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ 2 อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาด คือการทหารและการต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

87

ประธาน คณะศึกษาศาสตร์ (2535 : 9) ได้สรุปลักษณะการกระจายอำนาจการปกครองมีองค์ประกอบสำคัญ 8 ประการ คือ

1. ต้องให้องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจนั้นมีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารของท้องถิ่น
2. ต้องให้มืองค์กรในการบริหาร หรือการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้น โดยมีสภาพเป็นนิติบุคคล เพื่อดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย
3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอิสระหรือสิทธิในการปกครองตนเอง (Autonomy) ได้ เช่น การกำหนดนโยบาย การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและความต้องการของท้องถิ่น โดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐ
4. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นควรมีอำนาจในการดำเนินงานตรงตามที่บัญญัติไว้ เพื่อให้การดำเนินงานและการควบคุม มีการปฏิบัติเป็นไปตามข้อบัญญัตินั้น ๆ ได้พอสมควร
5. หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ควรมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปตามการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพื่อจัดและดำเนินการในหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ภายในการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ จะต้องมียอำนาจในการปกครองบังคับบัญชาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีอำนาจในการจัดหาตัวบุคคลเข้ามาดำเนินการในการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ
7. องค์กรนั้น ๆ จะต้องมียอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบภายในอาณาเขต (Territory) ที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง
8. ต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง และยอมรับการสนับสนุนกิจกรรมทั้งหมดของท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2543 : 28-29) ได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจหมายถึง การโอนกิจกรรมบริหารสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศหรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบ จัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง โดยเห็นว่า การกระจายอำนาจมี 2 รูปแบบคือ

1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจกรรมหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร
2. การกระจายอำนาจตามบริการหรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจกรรมบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้หน่วยงานบาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

88

หน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างเป็นอิสระโดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

วันชัย ดนัยตโมนุท และไกร เทษทัต (2543 : 3 - 4) ให้ความหมายไว้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การจัดสรรหรือการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการบริหารระดับสูงของรัฐบาล ไปสู่หน่วยงานในระดับล่าง เช่น จากระดับกระทรวงหรือหน่วยงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น ไปสู่สถานศึกษา โดยมีการมอบอำนาจหน้าที่ ในการตัดสินใจ ด้านบุคลากร การบริการ วัสดุครุภัณฑ์ ต่าง ๆ เป็นต้น

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ (2537 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การกระจายอำนาจ คือการโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่อง จากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง จากความหมายดังกล่าวทำให้การกระจายอำนาจมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ รูปแบบแรก การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางเรื่อง ซึ่งมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของราษฎรในท้องถิ่น โดยเฉพาะจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ราษฎรในท้องถิ่นนั้น ๆ ร่วมกันจัดทำ แยกต่างหากจากองค์กรปกครองส่วนกลาง และอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง รูปแบบที่สอง การกระจายอำนาจตามบริการหรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค คือ การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้หน่วยงานบางหน่วยรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหาก และเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง การกระจายอำนาจรูปแบบนี้มีแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ กิจการบริการสาธารณะที่โอนจากองค์กรปกครองส่วนกลาง โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น กิจการการสื่อสาร กิจการวิทยุโทรทัศน์ กิจการผลิตกระแสไฟฟ้า หรือที่ต้องอาศัยความคล่องตัวไม่อยู่ภายใต้ระเบียบที่เคร่งครัดของระบบราชการจึงจะมีประสิทธิภาพ

ชำนาญ ยุวบูรณ์ (ตระกูล มีชัย. 2538 : 1-2) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ 2 แนวทาง คือ แนวทฤษฎีดั้งเดิม ซึ่งมีความหมายใน 2 ลักษณะ อันได้แก่การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Decentralization by territory) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะภายในขอบเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง และการกระจายอำนาจตามกิจการ (Decentralization by function) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์กรสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินการสมแก่เทคนิคของงานนั้น ส่วนแนวทฤษฎีใหม่ เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่าเป็นการรวมอำนาจหรือการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

89

กระจายอำนาจควรจะพิจารณาว่า อำนาจที่จะวินิจฉัยชี้ขาดอยู่แก่องค์กรปกครองเดียวหรือหลายองค์กรปกครอง ถ้ารวมอยู่ในองค์กรปกครองเดียวเรียกว่า รวมอำนาจ แต่ถ้าอำนาจนี้ตกอยู่แก่หลายองค์กรเรียกองค์กรเหล่านี้ว่า องค์กรกระจายอำนาจ แนวทฤษฎีนี้ไม่เห็นด้วยที่จะแยกความหมายของการกระจายอำนาจ ออกเป็นการกระจายอำนาจตามอาณาเขตและการกระจายอำนาจตามกิจการ

สถาบันดำรงราชานุภาพและกรมการปกครอง (2540 : 12) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ 2 ลักษณะ คือ การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and boundary) หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดกิจกรรม หรือบริการสาธารณะภายในท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครอง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น และการกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบองค์การสาธารณะจัดทำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการและดำเนินการ ไปให้กับท้องถิ่นได้จัดทำดำเนินการบริหารจัดการกิจการอันเป็นบริหารสาธารณะ เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น เป็นการลดขั้นตอนในกระบวนการบริหารและทำให้หน่วยงานที่รับมอบอำนาจ มีความเป็นอิสระในการวางแผนรวมทั้งการบริหารกิจกรรมอื่น ๆ ตามภารกิจของหน่วยงาน

2.9 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา

ภาณุวัฒน์ ภัคดิวงส์ (2541 : 29-30) ได้ให้ความหมายของ การกระจายอำนาจทางการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การที่รัฐให้อำนาจในการตัดสินใจ (Decision-making Power) ในการที่จะสามารถดำเนินการจัดการและบริหารการศึกษาในลักษณะที่เป็นองค์อำนาจหน้าที่ (Authority) แก่ท้องถิ่น ทั้งที่เป็นองค์กรปกครองตนเองของท้องถิ่น อันเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลและหรือองค์กรในชุมชน ที่ไม่เป็นนิติบุคคลในท้องถิ่นได้ร่วมกันดำเนินการให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการเข้ามาร่วมกันในการจัดการและบริหารการศึกษาของท้องถิ่นจะต้องอยู่ในรูปของการเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการจัดการและบริหารการศึกษา

วันชัย ดนัยตโมนุท และ ไกร เกษทัน (2543 : 6) กล่าวถึงการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่า หมายถึง การจัดสรรอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ จากส่วนกลางไปสู่ส่วนต่าง ๆ ขององค์กรหรือตามระดับชั้นขององค์กร โดยให้ทุกส่วนขององค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

90

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2525 : 15) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่าเป็นการถ่ายโอน (Transfer) อำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบจากศูนย์กลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปยังพื้นที่หรืออาณาเขตรอบ ๆ จากระดับบนไปสู่ระดับล่างหรือจากระดับชาติไปสู่ท้องถิ่นเป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

กล่าวโดยสรุปว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การที่รัฐซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาได้ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้กับหน่วยงานหรือองค์การระดับล่างซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ชุมชนในท้องถิ่น และสถานศึกษา โดยให้มีสิทธิ อำนาจมีความเป็นอิสระและมีอำนาจตัดสินใจในการจัดการและบริหารการศึกษาให้กับสมาชิกในท้องถิ่น

2.10 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดองค์การ

องค์การ (Organization) คือ โครงสร้างที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกระบวนการ โดยมี การรับพนักงานให้เข้ามาทำงานร่วมกันในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือหมายถึง กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีความผูกพันกัน ซึ่งใช้ความพยายามหรือความสามารถร่วมกันในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อให้ประสบความสำเร็จหรือหมายถึง การจัดระบบระเบียบให้กับบุคคลต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เพราะฉะนั้นการจัดองค์การจึงหมายถึง ความพยายามของผู้บริหารที่จะต้องหาบุคลากรที่จะต้องหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อที่จะมอบหมายงานให้เหมาะสม

แมคลานีย์ (McLarney. 1964 : 11) ให้คำอธิบายการจัดองค์การว่า การจัดองค์การ คือ การวางระเบียบให้กิจการต่าง ๆ องค์การสมดุลกัน (Balance) โดยกำหนดว่า ใครมีหน้าที่ทำอะไร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบรรลุตามแผนที่กำหนดไว้

นิวแมน (Newman. 1964 : 143-148) อธิบายการจัดองค์การอีกแง่หนึ่งว่า การจัดองค์การหมายถึง

1. แบ่งแยกหรือจัดกลุ่มงานเพื่อมอบหมายบุคคลปฏิบัติ
2. กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะทำงานนั้นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรืออีกนัยหนึ่ง การจัดองค์การเป็นเรื่องของการนำเอาแรงงานและสมรรถภาพของแต่ละคนและกลุ่มคนให้ทำงานร่วมกัน เพื่อปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

คุนทซ์ และดอนเนล (Koontz and Donnell. 1972 : 231) ให้ความหมายของการจัดองค์การว่า “การจัดองค์การจะเกี่ยวข้องกับการจัดการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมทั้งข้อกำหนดในเรื่องความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบนั้นด้วย

ทั้งนี้ หมายความว่า การจัดแนวตามตั้ง (Vertical) และแนวนอน (Horizontal) ในโครงสร้างขององค์กรนั่นเอง”

กล่าวโดยสรุปการจัดองค์กร (Organizing) หมายถึง กระบวนการในการจัดการที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบรวมทั้งความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.11 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารบุคคล

การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับบุคคลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน นับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้าไปปฏิบัติงานไปจนถึงการให้บุคคลพ้นจากหน้าที่การงาน

จากคำจำกัดความของการบริหารงานบุคคลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับคนตั้งแต่ก่อนที่จะรับเข้ามาทำงาน ซึ่งหมายถึง การสรรหาบุคคลเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคคล ให้สามารถก้าวหน้าไปในสายอาชีพ เกี่ยวข้องกับการสร้างสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่น่าพึงพอใจในหน่วยงานเพื่อการรักษาบุคคลไว้ในหน่วยงานและเหนือสิ่งอื่นใดหัวใจของการบริหารงานบุคคลคือการใช้คนให้เหมาะกับงาน (กรมการปกครอง, 2544 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

ธงชัย สันติวงษ์ (2516 : 25) กล่าวว่า “ภารกิจของผู้บริหารทุกคน (และของผู้ชำนาญการด้านบุคลากร โดยเฉพาะ) ที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคคลขององค์กรเป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร” และอธิบายเพิ่มเติมว่า ลักษณะของวิชาการบริหารงานบุคคล มีดังนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่การบริหาร เมื่อพิจารณากระบวนการบริหาร หน้าที่ในการบริหารของนักบริหารหน้าที่ในการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) นับเป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการ
2. มีส่วนประกอบของกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพ “คน” งานบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคน คือ การวิเคราะห์งาน การวางแผนกำลังคน การคัดเลือก การบริหารค่าจ้างและเงินเดือนและการประเมินผลงาน เป็นต้น
3. เป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคนและหน้าที่ของหน่วยชำนาญการที่คอยให้คำแนะนำปรึกษา การบริหารงานบุคคลเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องเข้าไปเกี่ยวข้องในการทำการสรรหาคัดเลือกและให้การอบรมพนักงานของตนเสมอ ผู้บริหารทุกคนจึงต้องเป็นนักบริหารงานบุคคลด้วย
4. เป็นหน้าที่ของหน่วยงานด้านการบริหารงานบุคคล การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยงานหรือผู้ชำนาญการ ประกอบด้วยหน้าที่สำคัญ 2 ประการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

92

คือ หน้าที่ในการประสานงานในด้านบุคลากร และหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การว่าจ้าง การอบรม การประเมินผล การให้รางวัลตอบแทน และหน้าที่อื่น ๆ

เสนาะ ดิยาวีร์ และคณะ (2521 : 31) ให้ความหมายการบริหารงานบุคคล คือ การจัดระเบียบและการดูแลบุคคลให้ทำงานเพื่อให้บุคคลใช้ประโยชน์และความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลให้มากที่สุดอันเป็นผลให้องค์การอยู่ในฐานะได้เปรียบทางด้านการแข่งขันและได้ผลงานมากที่สุด รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ตั้งแต่ระดับสูงสุดและต่ำสุด รวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องกับคนทุกคนในองค์กรนั้น และได้กล่าวสรุปว่า การบริหารงานบุคคล เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้คน ใช้คนและบำรุงรักษาคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม นั่นก็คือหน้าที่ทางด้านการรับสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม การพัฒนาตัวบุคคล การรักษาระเบียบวินัย การให้สวัสดิการ และการโยกย้าย เปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน

อุทัย หิรัญโต (2531 : 35) ให้ความหมายการบริหารงานบุคคลว่าหมายถึง การปฏิบัติการเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือตัวเจ้าหน้าที่ในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง นับตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การโยกย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงานและการจ่ายบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากงานไปแล้วและอธิบายเพิ่มเติมว่า การบริหารงานบุคคล ในภาษาอังกฤษมีคำใช้อยู่หลายคำ เช่น Personnel Administration, Personnel Management, Manpower Management และ Public Personnel Administration เป็นต้น แต่ความหมายก็ไม่แตกต่างกัน บางคำได้เน้นถึงตัวบุคคลที่อยู่ในองค์กรหนึ่งเท่านั้น ถ้าต้องการจะให้หมายถึงข้าราชการก็มักใช้คำว่า Public Personnel Administration หรือถ้าใช้หมายถึงบุคคลในวงการธุรกิจเอกชนก็ใช้คำว่า Business Personnel Management เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานบุคคล หมายถึง การให้ได้คนและใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน โดยมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหาและการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่หน่วยงาน จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่การวางแผนนโยบาย การกำหนดแผนและความต้องการด้านบุคคล การเลือกสรร การพัฒนา การกำหนดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล การประเมินผล การปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโอนย้ายและการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

2.12 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ภิญโญ สาร (2516 : 6) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Reporting หมายถึง การรายงาน การทำงานทุกอย่างจะต้องมีการรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปว่าตนเองได้ทำอะไรบ้าง อย่างไรได้ผลประการใด นายกรัฐมนตรีหรือประธานาธิบดีทำงาน ก็ต้องรายงานต่อประชาชนหรือผู้แทนปวงชน ผู้เป็นเจ้าของประเทศในเรื่องผลงานของตนเองเช่นกัน

Budgeting หมายถึง การจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายให้ถูกต้องเหมาะสมกระบวนการ POSDCORB นี้เป็นกระบวนการซึ่งเป็นวงกลม กล่าวคือ จะเริ่มจากการวางแผน (Planning) ต่อไปเรื่อย ๆ ตามลำดับถึงการจัดงบประมาณ (Budgeting) และผลจากการจัดงบประมาณก็จะส่งผลกระทบต่อไปยังการวางแผนงานในครั้งต่อไปเป็นวงจรอยู่ตลอดเวลา

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานในปัจจุบันให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น อาศัยหลักกระบวนการบริหาร เพื่ออำนวยความสะดวกการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างมีขั้นตอนและเหมาะสมกับหน่วยงานหรือองค์การ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การประสานงาน 4) การรายงาน และ 5) การจัดทำงบประมาณ

2.14 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

ทฤษฎีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Theory)

ภาวีกา ชาราศรีสุทธิ และวินูลย์ ไทวณะบุตร (2542 : 67) ได้กล่าวถึงเฟรดเดอริค ดับบลิว เทเลอร์ เป็นนักทฤษฎีที่ได้รับการยกย่องให้เป็น “บิดาแห่งการบริหารทางวิทยาศาสตร์” ซึ่งได้ทำการศึกษาถึงเรื่องการใช้หลักเหตุผลในการบริหารงานและเน้นความสำคัญของประสิทธิภาพในการผลิตขององค์การโดยถือว่า “คน” หรือ คนงานในองค์การเปรียบเสมือนเครื่องมือที่เราสามารถจัดการอย่างไรก็ได้เพื่อเพิ่มผลผลิตโดยเขาให้ความเห็นว่าองค์การจะบริหารงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (Maximizing efficiency) ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

1. การเลือกคนงานที่มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ทำ
2. การฝึกอบรมเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การหาสิ่งจูงใจในทางเศรษฐกิจเพื่อให้คนงานเกิดกำลังใจในการทำงาน

ทฤษฎีการจัดการแบบหลักการบริหาร (Administrative Management)

ฟาโยล (Fayol) (ภาวีกา ชาราศรีสุทธิ และวินูลย์ ไทวณะบุตร. 2542 : 69) เป็นนักทฤษฎีที่ได้ชื่อว่าเป็น “บิดาทฤษฎีการจัดการ” ได้เป็นผู้เสนอแนวความคิดที่ตรงข้ามกับเทเลอร์ (Taylor) โดยได้เสนอหลักการจัดองค์การตามแนวปฏิบัติ 5 ประการ ที่เรียกย่อ ๆ ว่า “OSCAR” ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ (Objective) โดยที่องค์การจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ให้ชัดเจนตลอดจนกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในองค์การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

95

2. ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่าง (Specialization) โดยงานของแต่ละคนแต่ละตำแหน่งควรกำหนดให้แต่ละคนทำหน้าที่ที่ควรจำกัดขอบเขตให้แต่ละคนทำหน้าที่อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดเป็นความชำนาญเฉพาะอย่าง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันก็จัดไว้ด้วยกัน
3. การประสานงาน (Coordination) เมื่อมีการแบ่งงานเป็นแผนก ๆ มีคนทำงานจำนวนมากการประสานงานย่อมมีความจำเป็นเพื่อให้การปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น ไม่ขัดต่อแผนกอื่น กิจกรรมขององค์การก็ดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ขององค์การ
4. อำนาจหน้าที่ (Authority) องค์การต้องมีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจสูงสุดใน การกำหนดนโยบาย สามารถตัดสินใจสั่งการได้โดยไม่มีใครมีสิทธิโต้แย้งการบังคับบัญชาต้องชัดเจน
5. ความรับผิดชอบ (Responsibility) อำนาจหน้าที่ที่มอบให้กับตำแหน่งต่าง ๆ จะต้องมีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบ ควรจะได้รับมอบอำนาจหน้าที่ให้เพียงพอที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในระดับที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้

กล่าวโดยสรุป การจัดการ หมายถึง การดำเนินการให้ภายในองค์กรมีลักษณะที่ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพเปรียบเสมือนเครื่องมือที่เราสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งประกอบด้วย 3 การ ดังนี้ คือ 1) การเลือกและการจัดคนงานตามความสามารถความเหมาะสมกับงาน 2) การฝึกปฏิบัติ ฝึกอบรมให้ความรู้และทักษะการทำงาน เพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การจูงใจและการให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน จะสามารถทำให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2.15 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดองค์การระบบบริหารแบบราชการ (Bureaucratic Theory)

เวเบอร์ (Weber) เป็นนักสังคมวิทยาสมัยใหม่ได้สนใจในระบบเศรษฐกิจและโครงสร้างทางการเมืองโดยเฉพาะระบบราชการ (Bureau) เขาได้ศึกษาถึงพัฒนาการของระบบทุนนิยม โดยเฉพาะเรื่องผลของการพัฒนาระบบอุตสาหกรรมโครงสร้างขององค์การ พบว่าระบบราชการเป็นพัฒนาการทางธรรมชาติอย่างหนึ่งถ้าองค์กรใด ๆ ก็ตามสามารถคงอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จนเกิดเป็นสถาบันก็จะต้องมีการพัฒนาไปสู่องค์กรขนาดใหญ่และมีระบบต่าง ๆ ภายใน เช่น ระบบราชการ ลักษณะขององค์การในรูปแบบของระบบราชการตามแนวของเวเบอร์ต้องประกอบด้วยปัจจัยดังนี้

1. มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน เพื่อให้ทำงานเฉพาะด้านและให้มีการบรรจุบุคคลเข้าทำงานตามความชำนาญเฉพาะด้านนั้น ๆ
2. มีการกำหนดสายการบังคับบัญชา และอำนาจหน้าที่ของแต่ละสายการบังคับบัญชา
3. มีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ ของในแต่ละสายการบังคับบัญชา
4. มีขบวนการในการแก้ไขปัญหาการทำงาน

5. มีระบบของความสัมพันธ์ภายในที่เป็นทางการเป็นการติดต่อตามสายการบังคับบัญชา

6. มีระบบการเลื่อนขั้น เริ่มตำแหน่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขัน

กล่าวโดยสรุป การจัดองค์การระบบบริหารแบบราชการขององค์กร มีลักษณะประกอบด้วยดังนี้ คือ การกำหนดคสิทธิหน้าที่ในการทำงานในแต่ละสายการบังคับบัญชา การสร้างความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ความสามัคคีภายในหน่วยงาน การวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างที่เกิดขึ้น การจัดระบบการเลื่อนขั้นตามความเหมาะสมและการพิจารณาอย่างเป็นธรรม

2.16 ทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาองค์การและการบริหารตามแนวพฤติกรรมศาสตร์

(Behavior Science)

ฟงส์สันท์ ศรีสมทรัพย์ และ ชลิดา ศรีสมทรัพย์ (2539 : 82-83) กล่าวว่า มันทสเตอร์เบิร์ก เป็นนักจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการศึกษ้องค์การในเชิงพฤติกรรม เขาได้ศึกษาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งในองค์กร ซึ่งได้เสนอหลักการคัดเลือกว่าจะต้องประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอนคือ ใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือก ฝึกฝน สอนและพัฒนาคนที่เข้ามาทำงาน วิธีการวัดผลทางจิตวิทยา สามารถที่จะนำมาใช้วัดบุคคลในองค์กรเพื่อที่จะได้มาซึ่งบุคคลที่เหมาะสมกับตำแหน่ง นอกจากนี้เขายังได้ศึกษาถึงคุณลักษณะเฉพาะของมนุษย์ เช่น การเหน็ดเหนื่อยในการทำงาน การปรับตัวของมนุษย์ในทางจิตวิทยาซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ทางจิตวิทยามีผลกระทบต่องานและประสิทธิภาพในการทำงาน นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมของสังคมต่อระบบการบริหาร

มาโย (Mayo. 1933 : 55-56) ได้ทำการทดลองที่เรียกว่า (Hawthorne experiment) พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีปฏิกิริยาโต้ตอบไม่เพียงพอแต่ปัจจัยทางกายภาพเท่านั้น ยังมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อปัจจัยทางจิตวิทยา การทำหน้าที่ยุติธรรม ทัศนคติและค่าจ้างที่ต้องมีมาตรฐาน และยังพบว่ามนุษย์สามารถตั้งใจได้ด้วยปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยามากกว่าสภาพแวดล้อมในการทำงาน

กล่าวโดยสรุป การศึกษาองค์การและการบริหารตามแนวพฤติกรรมศาสตร์ คือ การศึกษ้องค์การในเชิงพฤติกรรม โดยศึกษาระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งในองค์กร และศึกษาคุณลักษณะของมนุษย์ในทางกายภาพ พร้อมทั้งทราบถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมของสังคมต่อระบบการบริหาร

2.17 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดองค์การแบบระบบ

ทฤษฎีระบบ เป็นทฤษฎีที่มององค์การในฐานะที่ทำหน้าที่อย่างเป็นระบบในการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ระบบเป็นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่จะทำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

97

หน้าที่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การระบบจึงประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการแปลงรูป (Transformation process) ผลผลิต (Outputs) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ปัจจัยนำเข้ามีทั้งทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ และข้อมูลข่าวสารที่จะใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการขององค์การ

กระบวนการแปลงรูป เป็นช่วงของการนำปัจจัยนำเข้า เข้ามาทำการแปลงรูปให้ออกไปเป็นผลผลิตที่ต้องการ โดยการใช้เรื่องของการจัดการ เทคโนโลยี และการดำเนินการผลิตเข้ามาดำเนินการแปลงรูป

ผลผลิต เป็นผลมาจากการนำปัจจัยนำเข้ามาดำเนินการแปลงรูป โดยผลผลิตอาจเป็นสินค้าและบริการ ผลกำไรและการสูญเสีย พฤติกรรมคนงานและผลอื่น ๆ ที่คาดหวังไว้ ผลผลิตเหล่านี้เป็นผลที่ได้จากการดำเนินการผลิต โดยผู้บริหารในทุกระดับขององค์การเพื่อให้้องค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการสะท้อนของข้อมูลที่มีต่อผลผลิตที่ออกมา เพื่อให้เห็นว่าผลผลิตดังกล่าวสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เพื่อว่าผู้บริหารจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการปรับเปลี่ยนปัจจัย หรือกระบวนการแปลงรูปให้เหมาะสมต่อไป

กล่าวโดยสรุป การจัดการองค์การแบบระบบ คือ การดำเนินงานอย่างเป็นระบบในการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ระบบเป็นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่จะทำให้องค์การได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศักยภาพและความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอ่างทอง” ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเทียบเคียงกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในงานด้านอื่น ๆ ที่พอจะอนุโลมเทียบเคียงได้ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพและความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อรองรับการถ่ายโอนด้านการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้

3.1 งานวิจัยในประเทศ

ปทุม ปิยากุล (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถม เขตปฏิบัติทางการศึกษาที่ 1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยมีส่วนร่วมในการรับทราบผลการดำเนินงานตามแผนของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

98

โรงเรียนอยู่ใน “ระดับมาก” 2) ปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” ปัญหาที่สำคัญ คือปัญหาด้านจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมและปัญหาด้านการประสานงาน 3) สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือทั้งโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับปรุงเกี่ยวกับด้านการประสานงานและด้านจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ชัดเจน

วิระเดช ซาดา (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ผลการศึกษาพบว่า นอกจากเรื่องเกี่ยวกับระบบการจัดการศึกษาแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องรับผิดชอบในการจัดหาครูผู้สอนที่จะมาทำการสอนและดูแลนักเรียนในระดับนั้น ๆ ด้วย โดยปกติแล้วครูอนุบาลคือผู้รับผิดชอบด้านการดูแลเด็กและการให้การศึกษาแก่ระดับอนุบาลจะต้องมีปริญญาในเรื่องการศึกษาปฐมวัยหรือพัฒนาการเด็กมิใช่เป็นเพียงบุคคลที่มีวุฒิการศึกษาระดับใดก็ได้ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องการ หรืออาจจะเป็นเพียงลูกหลานของสมาชิกคนใดคนหนึ่งของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น ถ้าจะให้ดีควรคิดให้รอบคอบในการที่จะโอนการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลให้กับทางองค์การบริหารส่วนตำบลดูแล แต่ควรจะมีมือร่วมกันพิจารณาว่าสิ่งไหนที่จะเป็นไปได้ ที่จะทำให้คุณภาพในการจัดการศึกษายังคงอยู่หรือดีกว่าเก่า ด้านวิชาการควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายทางนักวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการผู้ที่มีประสบการณ์ในการศึกษา แต่ควรให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างสิ่งต่าง ๆ เช่น อาหารเสริมนม การจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณต่าง ๆ ให้กับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลดีกว่าที่จะให้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาเองทั้งหมด ถ้าหากรัฐบาลจริงใจที่จะพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาจริง ๆ ก็ต้องถอยมือที่จะลงทุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล ไม่ใช่แค่คำพูด “ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” มาเป็นข้ออ้างเพื่อลดงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของการศึกษาเด็กเลย ถึงเวลาแล้วที่คนไทยต้องร่วมมือกัน ร่วมใจกันเพื่อนำพาประเทศให้พ้นภัยจากเศรษฐกิจตกต่ำ อย่าให้กระแสการปฏิรูปการศึกษามาบดบังความเป็นจริงเลย จะเหมือนกับหนังสือของประเทศญี่ปุ่นเล่มหนึ่งที่ว่า “ก่อนจะถึงอนุบาลก็สายเสียแล้ว”

เวฬุวรรณ สมทรัพย์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องศักยภาพและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพ ความเป็นไปได้และเครือข่าย ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ด้านศักยภาพ อบต.มีศักยภาพในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา พิจารณาจาก 4 ตัวชี้วัด คือ โครงสร้างอำนาจหน้าที่ พฤติกรรมการบริหาร ทัศนคติต่อภาระงาน และความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการทำงานขององค์กรกับอำนาจตามกฎหมายกำหนดที่เอื้อต่อ อบต. และสอดคล้องกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

99

ทุกระดับทั้งในระดับตั้งแต่ระดับชาติลงมา แต่ในทางพฤติกรรมกรรมการบริหารยังไม่มี ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย ในปัจจุบัน อบต.ยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา ทิศต่อภาระงาน อบต. ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจและไม่กระตือรือร้นในการแสดงบทบาทของบุคลากร อบต. จึงไม่มีความสมดุลระหว่างเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรกับอำนาจตามกฎหมายกำหนด 1) ด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน 2) ด้านความเป็นไปได้ มีความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาต่อองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะยังไม่ได้ดำเนินการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังไม่ได้ดำเนินการวางแผน ไม่มีการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร สถานที่ยังไม่มี การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและยังไม่มีการประชุมสัมมนาการดำเนินงานแต่อย่างใด 3) ด้านเครือข่ายในการจัดการศึกษา มีหลายองค์กรที่พร้อมที่จะให้คำแนะนำให้การช่วยเหลือและให้ความรู้ทางด้านวิชาการ แต่ อบต.ยังไม่ได้มีการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือในเรื่องนี้เท่าที่ควร 4) ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษา เนื่องจากมีหลายหน่วยงานเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันควรให้ อบต.เป็นผู้จัดการศึกษาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ผดุงศักดิ์ อุบายลับ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับโอนงานด้านการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับโอนงานด้านการจัดการศึกษาและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรับโอนงานด้านการจัดการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดลพบุรี จำนวน 114 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการรับโอนงานด้านการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับค่อนข้างน้อย ด้านที่มีความพร้อมมากที่สุด คือด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านการจัดการด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรับโอนงานด้านการจัดการศึกษา คือรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้มากก็จะมีพร้อมมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรับโอนงานด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ ความห่างไกลจากชุมชนและประสบการณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลควรปรับนโยบายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่หน่วยปกครองท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เพิ่มสวัสดิการ ค่าตอบแทน ค่าจ้างของครู ให้มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สร้างความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงานถ่ายโอนให้ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

100

จันทวรรณ โป้สมบุญ (2545 : 4-5) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบและความพร้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษา : กรณีศึกษาจังหวัด นครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อ รูปแบบและความพร้อมในการจัดการศึกษา วิจัยเปรียบเทียบระหว่างคุณสมบัติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติการศึกษา และความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาที่จะ เกิดขึ้นจากการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่าง 120 คน ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทิศนะการกระจายอำนาจ บริหารการศึกษาและความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลาง

วรรณที ศรีโนนยาง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมและความ พร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของจังหวัด หนองบัวลำภู พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลด้านบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านธุรการการเงิน ด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ใน ระดับมาก ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษานั้นมี อยู่ด้านเดียวที่มีความพร้อมคือ ด้านอาคารสถานที่ ส่วนด้านที่ยังไม่พร้อมในการจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษา ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

วิทยา ประวะโซ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในอำเภอสว่างสามหมอก จังหวัด อุรธานี ผลการศึกษาพบว่า ด้านความเข้าใจในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย องค์การบริหารส่วน ตำบลมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยคือ การมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปฐมวัยได้ตามความต้องการและเหมาะสม สามารถจัดการศึกษาโดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ จัดตั้ง สถานศึกษาขึ้นเอง และรับการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาของรัฐมาบริหารจัดการศึกษาโดย ฝ่ายการประเมินความพร้อม อีกทั้งมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งพัฒนาความพร้อม แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีความเข้าใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ หากจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้อง พิจารณาองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง คือ ความต้องการและข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น สภา องค์การบริหารส่วนตำบล บุคลากรในสถานศึกษาที่จะ โอน ต้องพิจารณาข้อมูล ข้อเท็จจริงและ

ศักยภาพของท้องถิ่นประกอบด้วย มีความเข้าใจในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับโรงเรียน แต่ยังไม่เข้าใจในด้านการสร้างความพร้อมให้มีระดับสูงเพื่อรับการถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาและไม่เข้าใจการบริหารจัดการในด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจว่าการส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ คือการมีส่วนร่วมและการระดมทุนจัดการศึกษาอบรม พัฒนาอาชีพเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบเป็นหน่วยงานหลัก ด้านสภาพการปฏิบัติงานในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยการสนับสนุนช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์งบประมาณ เริ่มมีการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาปฐมวัยและจัดตั้งสถานศึกษาปฐมวัยขึ้นบ้างแล้ว 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการสถานศึกษาสนับสนุนช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ มีแผนที่จะดำเนินการให้มีความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ยังไม่มีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเอง 3) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ พบว่าร่วมกับส่วนราชการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อจัดการศึกษานอกระบบภายในท้องถิ่น ฝึกอบรมอาชีพ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านปัญหาการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอขาดสถานศึกษาของตนเอง ขาดบุคลากรทางการศึกษาและการสนับสนุนทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์จากบุคคล ชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ ไม่เพียงพอ 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า งบประมาณส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรทางการศึกษา และไม่มีสถานที่เป็นที่เฉพาะสำหรับจัดเป็นฝ่ายงานการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ พบว่างบประมาณในการส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการส่งเสริมอาชีพและการศึกษานอกระบบ การระดมทุนทำได้ยากเพราะท้องถิ่นยากจน ด้านข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า 1) การจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า ควรดำเนินการรับโอนภารกิจจัดการศึกษาปฐมวัยส่งเสริมให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ควรส่งเสริมให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องตระหนักและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจัดทำแผนและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน ครอบคลุมภารกิจตามกฎหมายที่ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งดำเนินการให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมสูงก่อนที่จะรับโอนภารกิจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) การส่งเสริมอาชีพ/การศึกษานอกระบบ พบว่า ควร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

102

รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรจัดลำดับความต้องการในการพัฒนาอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น พัฒนาบุคลากรเป็นแกนนำในการพัฒนาและเผยแพร่อาชีพ

กานนท์ แสนเกา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการในการพัฒนาตนเองและการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับ “มาก” เกี่ยวกับ 1) ความรู้ความเข้าใจในการกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษา 2) การพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3) ความรู้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และ 4) การพัฒนาวิธีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ องค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ “มาก” เกี่ยวกับ 1) ด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กและเยาวชน 2) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) ด้านกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านการส่งเสริมอาชีพ และ 5) ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วีรพงษ์ อุ๋นมานนท์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับปานกลาง โดยมีลำดับความพร้อม คือ ความพร้อมของชุมชน ความพร้อมของศักยภาพการบริหาร และความพร้อมของผู้นำ และแนวทางการพัฒนาความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ พัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหาร โรงเรียนและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล จัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเพียงพอ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษา

มณฑา เขียวสอาด (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพร้อมเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 10 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตตรวจราชการที่ 10 ประสบความสำเร็จหรือไม่สำเร็จในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีจุดเด่นความพร้อมด้านงบประมาณที่เพียงพอและคล่องตัว มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัด ส่วนเทศบาลที่จัดการศึกษาส่วนใหญ่ มีจุดเด่นในเรื่องรายได้สูง มีความพร้อมในด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษา มีความพร้อมด้านบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา ประชาชนให้ความร่วมมือ และมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว สำหรับเทศบาลที่ไม่เคยจัดการศึกษาพบว่ามีจุดเด่นในเรื่องมีการประสานงานได้ดี มีความพร้อมด้านงบประมาณ โดยเฉพาะเทศบาลที่มีรายได้สูง ผู้บริหารท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ประชาชนให้ความร่วมมือและมีความสามารถพัฒนาศักยภาพการศึกษาได้ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดการศึกษาอยู่แล้ว พบว่า ส่วนใหญ่มีจุดเด่นในเรื่องความสามารถในการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาได้ด้วยตัวเอง ความร่วมมือของประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบกับผู้บริหารท้องถิ่นเป็นกรรมการสถานศึกษาอยู่แล้ว และความพร้อมของชุมชนด้านปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตตรวจราชการที่ 10 พบว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่จัดการศึกษาและยังไม่เคยจัดการศึกษา พบว่า มีสภาพปัญหาที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา บุคลากรท้องถิ่นขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ผู้บริหารองค์กรการบริหารส่วนตำบลขาดความมั่นใจในการรองรับ โอนสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมาบริหารจัดการ ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่เห็นความสำคัญที่จะให้ท้องถิ่นจัดการศึกษาเพราะเห็นว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดการศึกษา และยังขาดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น สำหรับข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคและควรแก้ไขให้เกิดความพร้อม คือ ครูส่วนหนึ่งยังเป็นครูอัตราจ้าง ซึ่งมีเงินเดือนต่ำ บางแห่งมีบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ ยังไม่มีแผนการเตรียมความพร้อมที่จะรับโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีความล่าช้า ผู้ปกครองยังไม่เชื่อถือด้านคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาดำเนินการได้อย่างล่าช้าและไม่ทั่วถึง มีงบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษาน้อย และมีข้อจำกัดเรื่องที่ตั้งสถานศึกษาคับแคบ แนวทางสนับสนุนและข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตตรวจราชการที่ 10 พบว่า ในส่วนขององค์กรการบริหารส่วนตำบลสามารถจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น น่าจะมีความพร้อมและดำเนินการในด้านการบริหารจัดการได้ ประชาชนให้ความร่วมมือยอมรับส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษากับท้องถิ่นมากขึ้น ผู้นำท้องถิ่นเห็นความสำคัญและสนับสนุนในการจัดการศึกษา การให้บริหารและอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาในเขตบริการครอบคลุมและทั่วถึง ส่วนองค์กรการบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กยังไม่พร้อมเกือบทุกด้าน สำหรับข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลสรุปได้ว่า การถ่ายโอนสถานศึกษาไปยัง องค์กรการบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการในลักษณะสภาพความพร้อมของแต่ละแห่งควรมีประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเรื่องการถ่ายโอนสถานศึกษาให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องรับทราบอย่างต่อเนื่อง ควรระดมสมองหาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น ควรให้การสนับสนุนในเรื่องการฝึกอบรมพัฒนาให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาแก่ประชาชนและพนักงาน

สุจินต์ นิมอนงค์ และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตตรวจราชการที่ 4 พบว่า ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตตรวจราชการที่ 4 ที่ยังไม่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา มีประสบการณ์ในการจัด หรือมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

104

การศึกษามาตลอดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา ด้านการจัดทำแผนกลยุทธ์เตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แต่ส่วนที่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ร้อยละ 45 จะมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนการเตรียมบุคลากร สถานที่ และงบประมาณ ตลอดจนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อรองรับการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนา วางแผนด้านวิธีการบริหารและจัดการศึกษาไว้ โดยวิธีบริหารจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการจัดการศึกษา ส่วนใหญ่จัดสรรในอัตราร้อยละ 5-10 ของรายได้เฉลี่ยต่อปี ด้านความเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่มีความพร้อมที่จะรับโอนสถานศึกษาระดับปฐมวัยมากที่สุดแต่เทศบาลจะมีความพร้อมรับการถ่ายโอน ระดับประถมศึกษา และพร้อมที่จะรับโอนภายในสามปี ด้านปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาอันดับแรก คือ ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ และบุคลากรไม่มีความรู้ความชำนาญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษามาน้อยกว่ากระทรวงศึกษาธิการ ปัญหาด้านฝ่ายการเมืองไม่มีความเข้าใจระบบการศึกษาเพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่จะรับโอนมาจากกระทรวงศึกษาธิการไม่ให้ความเชื่อมั่นต่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปัญหาที่รอการแก้ไข ได้แก่ การให้ความสำคัญกับงานการศึกษาของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้ความเข้าใจงานด้านการศึกษาและมาตรฐานการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐยังไม่ตรงกัน

พัชรี จินะกัน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ยังให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์น้อยกว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีงบประมาณในการบริหารมากสามารถจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาได้ และหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่จะบริหารจัดการศึกษา ก็มักประสบปัญหาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และสถานศึกษาที่อยู่ในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งก็ขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น ครูสอนภาษา อัตราร้อยละของครูต่อนักเรียนไม่เหมาะสม ส่วนด้านอาคารสถานที่พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนช่วยในการซ่อมแซมอาคารสถานที่ของสถานศึกษา แต่ยังคงขาดสื่อวัสดุอุปกรณ์ในสถานศึกษา ณ ที่นี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้การสนับสนุนได้ ด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น องค์กร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

105

ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาปฐมวัยจะมีการพัฒนาสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีการสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการอบรม จัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และจัดสรรอัตราครูผู้ดูแลเด็กเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

ชาติรี อุ่นเรือน (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคาดหวังต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงานวิชาการ ส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคาดหวังต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงบประมาณส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคาดหวังต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงานบุคคลส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารสถานศึกษามีความคาดหวังต่อการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารงานทั่วไปส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง

วิชัย โทสาลี (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมทุกงานตามภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับการศึกษาในท้องถิ่นและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น สรุปความต้องการมีส่วนร่วมเป็นรายด้านดังนี้ 1) ด้านบริหารวิชาการ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มากกว่า” ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกในองค์การบริหารส่วนตำบลตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาการของนักเรียนซึ่งเป็นบุตรหลานของตนเองภายในชุมชนให้มีคุณภาพ 2) ด้านบริหารงบประมาณ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากต้องการเข้าไปมีบทบาทในการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานอย่างมีคุณภาพ 3) ด้านบริหารงานบุคคล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” แต่น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งนี้เพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วน

ตำบลส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียนหรือเป็นเครือญาติจึงต้องการเข้าไปแก้ไขพฤติกรรมไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านยาเสพติด 5) ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับความพร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ศุรศักดิ์ อะทุมชาย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูมในการรับการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูมในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษามีความพร้อมมากที่สุด รองลงมาคือด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งแสดงถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับประเภทและรูปแบบการศึกษาส่วนด้านที่มีความพร้อมน้อยที่สุด คือ วิธีการบริหารและการจัดการศึกษาและการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา (รวมเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินกู้แต่ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐ)ระดับความพร้อมรายด้าน พบว่าด้านประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษามีความพร้อมด้านประสิทธิภาพในการจัดหรือมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านแผนการเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาหรือแผนพัฒนาการศึกษาซึ่งแสดงถึงความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับระดับ ประเภท และรูปแบบการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางด้านวิธีการบริหารและการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดสรรรายได้เพื่อการศึกษา (รวมเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินกู้แต่ไม่รวมเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐ) มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านระดับและประเภทการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน มีความพร้อมระดับปานกลาง และความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวตูมในการรับการถ่ายโอนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง

สุภกิจ จันดา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพร้อมและเปรียบเทียบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระแก้ว ใน 4 ด้าน คือ ความพร้อมทางด้านบุคลากร ความพร้อมทางด้านงบประมาณ ความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์ และความพร้อมทางด้านการบริหารจัดการ โดยจำแนกตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า 1) ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ความพร้อมด้านงบประมาณ รองลงมาความพร้อมด้านการบริหารจัดการ ความพร้อมด้านบุคลากร และความ

พร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ 2) ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลระดับชั้น 4 และองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 5 มีความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มี ขนาดต่างกันการจัดการศึกษาแตกต่างกัน กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีขนาดใหญ่จะมี ศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษามากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางและ ขนาดเล็ก ประกอบกับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจในนโยบายการ ถ่ายโอน และการบริหารจัดการศึกษา ขาดประสบการณ์เนื่องจากไม่เคยจัดการศึกษามาก่อน อีกทั้ง ไม่มีเตรียมความพร้อม ไม่มีการประชุมงานหน่วยงานที่ให้คำแนะนำด้านวิชาการ ไม่มีสถานที่ ในการจัดการศึกษาประจำในองค์การบริหารส่วนตำบล มีเพียงแต่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างในส่วนที่เป็นอาหารเสริม(นม) และอาหารกลางวัน เท่านั้น ทำให้หลายฝ่ายมองว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพได้

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พอลโลซซี่ (Pallozzi. 1971 : 2377-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบชุมชนต่อการเข้าไป เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของการเรียนส่วนท้องถิ่นในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษาคควรขยายออกไปในรูปแบบของชุมชนเมืองด้วย การจัดการศึกษา ในโรงเรียนท้องถิ่นควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายโรงเรียนไม่ควรติดอยู่กับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่าย ชุมชนควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตน และสิ่งที่โรงเรียนควรคำนึงถึง คือ ความ รับผิดชอบกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นและอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่าง ต่อเนื่อง

ลีโอนี่ (Leone. 1981 : 6) ได้ทำการวิจัยเรื่องวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารโรงเรียน ชุมชนที่ใช้โปรแกรมตัวอย่างระหว่าง โรงเรียนท้องถิ่นที่ห่างไกลกับโรงเรียนหมู่บ้าน ในมลรัฐอาแค ซอ ประเทศสหรัฐอเมริกาจากโรงเรียนที่ใช้โปรแกรมตัวอย่างและโรงเรียนที่ใช้ประสบการณ์ตรง 50 แห่ง และโรงเรียนที่มีประสบการณ์ที่ไม่แน่นอน 50 แห่ง ปรากฏผลดังนี้ 1) การจัดสรร งบประมาณแก่โรงเรียนชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมและเพื่อการจัดจ้างผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนท้องถิ่น ห่างไกลกับโรงเรียนหมู่บ้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และยังพบอีกว่า โรงเรียนที่ห่างไกลต้องจ่ายงบประมาณในการจัดกิจกรรมและจ้างผู้บริหารโรงเรียนในอัตราที่สูง กว่า 2) เรื่องระบบการบริหารพบว่าโรงเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านห่างไกลกับโรงเรียนที่อยู่ในหมู่บ้าน

อื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ โรงเรียนชุมชนที่ห่างไกล จัดระบบการบริหารได้ดีกว่า 3) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน โรงเรียนในหมู่บ้านห่างไกลกับ โรงเรียนในหมู่บ้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ โรงเรียนใน ชุมชนที่ห่างไกลมีความสัมพันธ์กับหมู่บ้านมากกว่า

คราฟฟ์ (Craff. 1988 : Abstract) ได้ศึกษาทัศนคติของชุมชนต่อการจัดการศึกษาและ ระดับการมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน ที่จะทำให้ทัศนคติของชุมชนต่อ โรงเรียนดีขึ้น จุดมุ่งหมายคือต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน กับทัศนคติต่อสถานศึกษาของรัฐ ผลการศึกษา พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนคติกับ ระบบโรงเรียนในแต่ละสิ่งแวดล้อม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างทัศนคติของชุมชนกับ สิ่งแวดล้อมหรือทัศนคติของชุมชนกับระดับการเข้าร่วมกิจการของโรงเรียน

ซีตัน (Seaton. 1991 : Abstract) ได้ทำการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนใน การเป็นผู้นำด้านการศึกษาของรัฐในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ ใช้คำถามนำไปสู่ วัตถุประสงค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการในท้องถิ่นที่มีหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาเป็น สมาชิกของ National School Boards Association จากการศึกษา พบว่า สมาชิกกรรมการ โรงเรียน มีความต้องการให้บทบาทของประธานคณะกรรมการโรงเรียนคือ 1) มีความกระตือรือร้นในการ ประชุมคณะกรรมการ 2) มีบทบาทในเรื่องของการให้บริการแก่สมาชิก 3) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้จัดการศึกษาเพื่อร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 4) มีบทบาทความเป็นผู้นำมากกว่าสมาชิก และ 5) ผู้นำใน อุดมคติควรมีคุณสมบัติที่มีความคิดเป็นคนที่มีความสามารถโดดเด่น และผู้ศึกษาได้เสนอแนะว่า ผู้เกี่ยวข้องควรจะช่วยเหลือประธานกรรมการ โรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้ดูแลจัดการ ศึกษา สมาชิกในคณะกรรมการ และประชาชนทั่วไปในบทบาทที่ชัดเจนในการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษางานวิจัยของต่างประเทศสรุปได้ว่า ทัศนคติของชุมชนที่มีต่อการจัดการ ศึกษา และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กัน แต่ผู้บริหารกับตัวแทนชุมชนมีความ เข้าใจแตกต่างกัน แต่มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกโอกาส ดังนั้น การให้ประชาชน หรือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต้องเตรียมข้อมูลไว้ล่วงหน้า และผู้บริหารต้องยอมรับใน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่าง ๆ และที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ส่วนความพร้อมการจัดการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล มีการจัดกิจกรรมและมีระบบบริหารที่ ดีกว่าแต่ต้องจ้างผู้บริหารโรงเรียนในอัตราที่สูงกว่าโรงเรียนที่อยู่ในหมู่บ้าน